

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja in tiska časopisno-založniško podjetje Slovenski poročevalec. Direktor: Rudi Janžura. Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak. Za tisk odgovarja Franc Plevel. Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1 in 3, telefon št. 23-522 do 23-526. Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1/III, telefon št. 23-522 do 23-526. Oglasi oddelček: Ljubljana, Titova cesta št. 7, telefon št. 21-898, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832. Poštni predal 29. Tek. r. 60-KB 5 Z-337. Mesečna naročnina 200 din

Danes prispe Sukarno

Predsednik republike Indonezije bo danes popoldne v spremstvu zunanjega ministra prispel v Beograd

Beograd, 11. sept. (Tanjug.) Predsednik republike Indonezije dr. Ahmed Sukarno bo jutri popoldne v spremstvu ministra za zunanje zadeve Ruslana Abdulganija in drugih visokih indonezijskih funkcionarjev prispel na uradni obisk v Jugoslavijo. Predsednik Sukarno bo v častni časti kot poglavarju prijateljske države. Pot od zemunskega letališča do rezidence na Dedinju, po kateri bo jutri prispel predsednik Indonezije, je že okrašena z zastavami obeh držav in zelenjem. Visoki gost se bo pripeljal v Beograd čez novi Savski most, ki je bil včeraj izročen prometu, nato pa skozi središče Beograda po Dedinjskem bulvarju do rezidence predsednika dr. Sukarna. Predsednik indonezijske republike bo med šestdnevnim bivanjem obiskal tudi Bosno in Hercegovino ter Hrvatsko.

Jugoslavija z iskrenim zadovoljstvom in simpatijami pričakuje prvega predsednika mlade Indonezijske republike. Naša država namerava utrditi in razširiti prijateljske zveze z republiko Indonezijo, ki si je pridobila neodvisnost in suverenost 17. avgusta 1945. V beograjskih političnih krogih poudarjajo, da med Jugoslavijo in Indonezijo ni nikakih

neresljivih vprašanj. Nasprotno, podobnost pogledov na najvažnejše mednarodne probleme ter enake težnje za razvoj gospodarstva in zgraditev države navajajo obe državi k sodelovanju in prijateljskim zvezam. Indonezija s svojimi 80 milijoni prebivalcev je država, ki se dejavno bori za mir na svetu in odklanja zveze s kakršnimkoli vojaškim blokom.

Jugoslavija je priznala Indonezijo 27. decembra 1949, diplomatske stike s to državo pa je navezala konec leta 1954. Jugoslavija je tudi v Organizaciji združenih narodov in drugod podpirala nacionalne zahteve Indonezije. Tudi v sedanjem sporu, ki ga ima Indonezija glede Zahodne Nove Gvineje, želi naša država najbolj pravično rešitev in meni, da bi v neposrednih razgovorih med prizadetimi najlaže našli rešitev.

Ekonomске zveze med Jugoslavijo in Indonezijo so se začele razvijati od l. 1953. Zaradi oddaljenosti držav in zaradi nezadostnega obojestranskega poznavanja tržišča pa je sodelovanje na tem področju obsegalo samo blagovno zamenjavo manjšega obsega in tehnično pomoč Jugoslavije Indoneziji. V jugoslovanskih gospodarskih krogih pričakujejo razširitev blagovne zamenjave z Indonezijo ter večjo tehnično pomoč Indoneziji tako v obliki posiljanja naših strokovnjakov kot s sprejemanjem indonezijskih kadrov na izpopolnjevanje.

V Beogradu poudarjajo, da bodo imeli jugoslovanski in indonezijski državniki v Beogradu razgovore o nadaljnjem napredku sodelovanja in prijateljskih zvez med državama, posvetovani pa se bodo tudi o najvažnejših problemih današnjega dne. Pri tem izražajo mnenje, da bodo lahko prišli do zaželenih zaključkov spričo podobnosti pogledov na mednarodne probleme in obojestranske želje za nedeljivi razvoj zvez med državama.

Naši parlamentarci v Brnu

Brno, 11. sept. (Tanjug.) Delegacija zvezne ljudske skupščine, ki je na poti po Češko-slovaški, je danes obiskala v Brnu veliko razstavo izdelkov strojne, elektrotehnične in avtomobilske industrije. Skupaj z delegacijo so si razstavo ogledali predsednik češkoslovaške ljudske skupščine Zdenek Firlinger in podpredsednica skupščine Hodinova.

Po ogledu razstave je vodja delegacije zvezne ljudske skupščine Miha Marinko dal izjavo češkoslovaški radijski mreži. Dejal je, da dokazuje razstava visoko raven češkoslovaške industrije. Ostali člani delegacije so na prošnji češkoslovaških novinarjev povedali svoje vtise z razstave.

Guy Mollet se je vrnil v Pariz

PARIZ, 11. sept. (Tanjug.) Francoski premier Guy Mollet in zunanji minister Pineau sta se danes popoldne vrnila v Pariz po posvetovanju z britanskim premierom Edenom in zunanjim ministrom Selwynom Lloydom. Po vrnitvi v Pariz nista predsednik vlade in zunanji minister hotela objaviti podrobnosti sporazuma med Francijo in Veliko Britanijo glede Suezja poudarjajoč, da bodo to napravili šele jutri z istočasno objavo premiera Edena v britanskem Spodnjem domu in deklaracijo francoske vlade v Parizu.

ODPOKLIC VSEGA NEEGIPTOVSKEGA OSEBJA

Pariz, 11. sept. (Reuter.) Nekaj ur po današnjem sestanku upravnega odbora bivše suške družbe, na katerem so sklenili pozvati vse neegiptovsko osebe, zaposlene v Sueskem prekopu, naj 14. ali 15. t. m. preneha delati, so noč v Parizu objavili, da je direktor bivše družbe general Jacques Picot že danes poslal vsem neegiptovskim uslužbenecom pooblastilo s sporočilom, da »morajo takoj ukreniti vse potrebno glede reparacije iz Egipta, ter če je potrebno, zahtevati tudi pomoč diplomatskih in konzularnih predstavnikov. Poudarjajo, da je do tega ukrepa bivše suške družbe prišlo po zaključku poslastva odbora petorice.

Po zadnjih podatkih, ki jih je objavila stara družba, je sedaj v Sueskem prekopu zaposlenih 165 neegiptovskih pilotov, od teh 61 Britancev, 53 Francozov, 14 Holančev, 11 Norvežanov, 12 Grkov, 3 Danci po 2 Italijana, Američana, Belgijca in Šveda ter po 1 Španec, Poljak in Jugoslovane. Sodijo, da je okoli 50 tujih pilotov sedaj na dopustu zunaj Egipta. O številu ostalega neegiptovskega osebja, ki je zaposleno na področju Sueskega prekopa, za sedaj ni nobenih podatkov.

URADNO SPOROČILO O BRITANSKO-FRANCOSKIH RAZGOVORIH Proučitev položaja

Ali bosta Francija in Velika Britanija zahtevali sklicanje Varnostnega sveta? — Guy Mollet je izjavil, da vlada med Washingtonom, Parizom in Londonom popolno soglasje glede vseh problemov

LONDON, 11. sept. (AP.) Po končanih razgovorih v Londonu, ki so se jih udeležili predsednika vlad in ministra za zunanje zadeve Francije in Velike Britanije, je bilo objavljeno sporočilo, ki izraza mnenje, da je zavrnitev Dullesovega predloga o Sueskem prekopu ustvarila zelo resen položaj. Sporočilo dodaja, da so se Guy Mollet, Anthony Eden, Selwyn Lloyd in Christian Pineau popolnoma strinjali glede ukrepov, ki jih je treba sedaj storiti v zvezi s suškim vprašanjem. Glavni namen razgovor je bila proučitev položaja, ki je nastal spričo egiptovske zavrnitve Dullesovega načrta, katerega je na londonski konferenci podprlo 18 držav.

Francoski predsednik je izjavil, da vlada med Washingtonom, Parizom in Londonom popolno soglasje glede vseh problemov in da bodo samo podobnosti predmet manjših popravkov na posvetovanju, ki se bo v kratkem začelo.

Na vprašanja novinarjev je predsednik Mollet izjavil, da je francoska vlada svoje stališče do Egipta zavzela neodvisno od alžirskega problema. Francoska vlada nikoli ni skrivala mnenja, da ima stališče do Egipta odziv tudi v Severni Afriki. Uspeh predsednika Naserja v suškem problemu, je dejal, bi otežkoval rešitev alžirskega problema, to pa ne pomeni, da bi neuspeh Egipta privedel do avtomatične rešitve alžirskega problema.

London, 11. sept. (Tanjug.) — Po razgovoru z voditeljem francoske vlade se je britanski predsednik Eden posvetoval s člani svoje vlade in pripravil politični ekspoze, ki ga bo podal jutri popoldne pred parlamentom.

Uradno sporočilo o britansko-francoskih razgovorih ne daje odgovora na poglavitno vprašanje: Ali bosta vladj zahtevali sklicanje Varnostnega sveta za obravnavanje suškega problema? V dobro poučenih zahodnih krogih v Londonu trdijo, da je bilo glede tega koraka odločeno davi na razgovorih šefov vlad. Takšna poteza bi bila odraz splošnega razpoloženja britanske javnosti. Rezultati Gallopove ankete, ki so bili objavljeni danes, kažejo, da se je 80% vprašanih državljanov izjavilo za predložitev spora pred Zdruzene narode.

Francoski predsednik Guy Mollet je imel pred vrnitvijo v Pariz v francoskem veleposlanstvu v Londonu tiskovno konferenco, na kateri pa ni dal nikake izjave o razgovorih z britanskimi ministri. Dejal je le, da bo treba nekatere izmed sprejetih sklepov »nadrobneje proučiti še z nekaterimi vladnimi.«

Francoski predsednik je sporočil novinarjem, da se je danes popoldne sešel z vodjem laburistične stranke Gaitskellom in generalnim sekretarjem laburističnega gibanja Philippsom. Tako je odgovoril, ko so ga novinarji vprašali, zakaj so francoski socialisti zavzeli do Suezja enako stališče kot desno krilo britanskih konservativcev.

Menzies se bo sestal z Eisenhowerjem

LONDON, 11. sept. (Reuter.) — Predsednik avstralske vlade Robert Menzies, ki je vodil odbor petih pri pogajanjih v Kairu, je izjavil danes upanje, da se bo po vrnitvi v Avstralijo sešel z ameriškim predsednikom Eisenhowerjem in zunanjim ministrom Dullesom. Na tiskovni konferenci, kjer je dal to izjavo, je odklonil odgovor na vprašanje, če njegova vlada vidi kako drugo alternativno rešitev za suški problem, razen predložitve OZN. Predsednik avstralske vlade je dalje izjavil, da smatra suško vprašanje za zelo, zelo resno, prav toliko resno, kakor je bilo pred dvajsetimi leti.

DIPLOMATSKA KRONIKA

Beograd. Danes ob 11.30 je predsednik republike v Belem dvorcu sprejel novo imenovanega izrednega in pooblaščenega veleposlanika FLRJ v Belgiji Mihajla Javorskega, ki odhaja v Bruselj.

Predsednik republike je danes sprejel tudi novo imenovanega izrednega in pooblaščenega veleposlanika FLRJ v Etiopiji Marjana Barišića, ki bo v kratkem odputal v Adis Abebo, izrednega in pooblaščenega veleposlanika FLRJ v Turčiji Dragomira Vučinića in izrednega poslanika in pooblaščenega ministra FLRJ na Švedskem Maksa Bača.

Odmevi na novo pobudo Kaira

Ves svetovni tisk se še vedno ukvarja s suškim problemom in komentira dogodke na tem področju v zvezi z neuspelo Menziesovo akcijo v Kairu

Indija

V Indiji odhod Menzies iz Kaira ne smatrajo kot neuspeh. Glasove, da bi Indija utegnla posredovati v suškem sporu v New Delhiju demantirajo, poudarjajo pa, da Menziesov predlog za rešitev suške krize še vedno velja in da bi ga prizadeti stranki lahko proučili.

Indijski tisk si je edin v tem, obstajata sedaj dve možnosti: sklicanje reprezentativne konference, kakor je predlagal Naser, ali pa »suška razprava« pred Zdruzeni narodi. Pri tem seveda indijski komentatorji ne izključujejo možnosti, da bi utegnla kakršna koli napačna poteza zahodnih držav položaj poslabšati.

»Hindustan Times« meni, da bodo morali Britanci prej dvakrat premisliti, preden se bodo odločili za prvo zmago — edino tako si lahko obetajo v primeru oborožene akcije — ker morajo računati ne samo s tem, da je Washington za miroljubno rešitev, marveč tudi z možnostjo, da Arabci poženejo v zrak petrolejske naprave, če bi prišlo do vojne med Egiptom in Britanijo ter Francijo.

»Hindustan Standard« poudarja, da Egipčani doslej niso dali nobenega poudara za uporabo sile in ugotavlja, da bi tak povod mogle dati samo zahodne države s tem, da odpošljete pilote in ovirajo plovo po kanalu.

Samo probritanski »Statesman« opravičuje grožnje s silo, opravičuje jih s tem, da bi utegnile te grožnje »obrzdati egiptovsko neodgovornost.«

Vreme

Stanje dne 11. septembra: Nad zahodno in srednjo Evropo se zadržuje področje visokega zračnega pritiska, ki se v zahodnem delu še krepi. Atlantske frontalne motnje so dosegle Britanijo, vendar se pomikajo proti Skandinaviji. Napoved za sredo: Toplo, deloma sončno vreme. Temperatura ponoči med 9 in 14, na Primorskem 18, čez dan do 26 stopinj C.

»Times of India« pa meni, da je atmosfera pri pogajanjih prav tako važna kot način, ki ga uporabljajo, in predlogi, ki se iz teh razgovorov izcimijo.

V tej zvezi ugotavlja, da so samo Zdruzeni narodi sposobni zagotoviti najboljši način za razgovore in najboljše atmosfero.

Francija

Neodvisni »Combat« piše, da so morale ZDA prevzeti veliko odgovornost za razvoj suške krize. List ugotavlja, da so v Washingtonu malo pozno spoznali, kaj se v suškem sporu postavlja na kocko. Po mnenju lista gre namreč za vojaška oporišča, ki bi jih utegnli ogroziti panarabski nacionalizem. »Ker sta se Francija in Britanija odločili za rešitev brez uporabe sile, Američani sedaj nimajo razloga, da bi odkrili svojo podporo anglo-francoskim zaveznikom«, zaključuje »Combat«.

Desničarski »Figaro« piše, da »nota polkovnika Naserja ne bo vplivala na potek anglo-francoskih razgovorov in meni, da oba zaveznika ne smeta pokazati občutka slabosti s tem, da bi se sprijaznila z izvršenim dejstvom.«

Parisen Libere« pa meni, da Američani in celo del britanske javnosti niso dojeli, da so problemi od Perzjskega zaliva do Atlantskega oceana, od Suezja do Severne Afrike nedeljiva celota.

ZDA

Po pisanju »New York Herald Tribune« je Dulles obljubil zahodnim državam Franciji in Angliji materialno podporo po programu pomoči inozemstvu, če bi Egipt oviral preskrbo teh dveh držav z nafto. Ker je egiptovska vlada zagotovila neovirano plovo po prekopu, ima obljuba ameriške pomoči le ta pomen, da pomir francosko in britansko javno mnenje in omogoči vladama obeh držav, da brez večje škode za svoj ugled

sprejmeta kompromisno rešitev, ki bi se bolj približala egiptovskimi stališčem.

Ceprav je ameriško zunanje ministrstvo molče prešlo preko egiptovske sugestije, naj bi ustanovili posebno komisijo, ki bi nadajevala suške razgovore, je tisk to sugestijo pozdravil.

»New York Times« piše: »Upanje, da bo Naser z obhajanjem zahodnega predloga vrzel nase temno senco, se je razblinilo. Čeprav je njegov predlog za ustanovitev posebnega mednarodnega organa, ki naj bi nadajeval suške razgovore, predvsem propagandistična gesta, je bil vendar Egipt tisti, ki je dal pobudo za izhod iz slepe ulice, medtem ko se zahodne države še zdaj niso znašle in sprejete sklepe o naslednjem koraku. Mi pozdravljamo Naserjevo pobudo,« zaključuje list.

»Evening Star« pa meni, da je zadnji egiptovski predlog v mnogočem podoben načrtu, ki ga je Dulles obrazložil 28. avgusta. Naserjev načrt namreč predvideva, da bi se brez kršitve egiptovske suverenosti lahko uredila tri naslednja vprašanja: svoboda plobove, tebično zboljšanje plobove in višina taksa. »Washington Post« meni, da uporaba sile v tem trenutku ne bi ustrezala razmeram. Saje pa, naj bi zahodne velesile sporečile, da bodo začele graditi veliko število supertankerjev, ki bi pluli okoli Rta Dobre nade.

Velika Britanija

Britanski tisk daje popolnoma nasprotnoče si nasvete predsedniku vlade na večer pred veliko parlamentarno debato o Suezju. V listu »Daily Mirror« izraža laburist Richard Crosman upanje, da bo A. Eden sprejel Zdruzene narode kot zadnjo instanco in da bo javno povedal, da brez privolitve OZN ne bo šel v vojno. Desničarski »Daily Sketch« pa piše: »Če bo Eden popustil pred kričanjem bojazljivih brigad in če, bo privolil v to, da pride

Suez pred Zdruzene narode, potem je lahko siguren, da si tako mi kot Francozi pridružimo pravico za popolnoma svobodno akcijo, če se bo za to pokazala potreba.«

Liberalni »Manchester Guardian« pa je mnenja, da se lahko sprejme zadnje Naserjeve predloge, čeprav si egiptovski premier z njimi še ni povrnil zaupanja. List dodaja, da bi bilo treba te predloge čimprej spremeniti v pogodbo, razgovori o tem pa bi morali potekati v okviru OZN.

Egipt

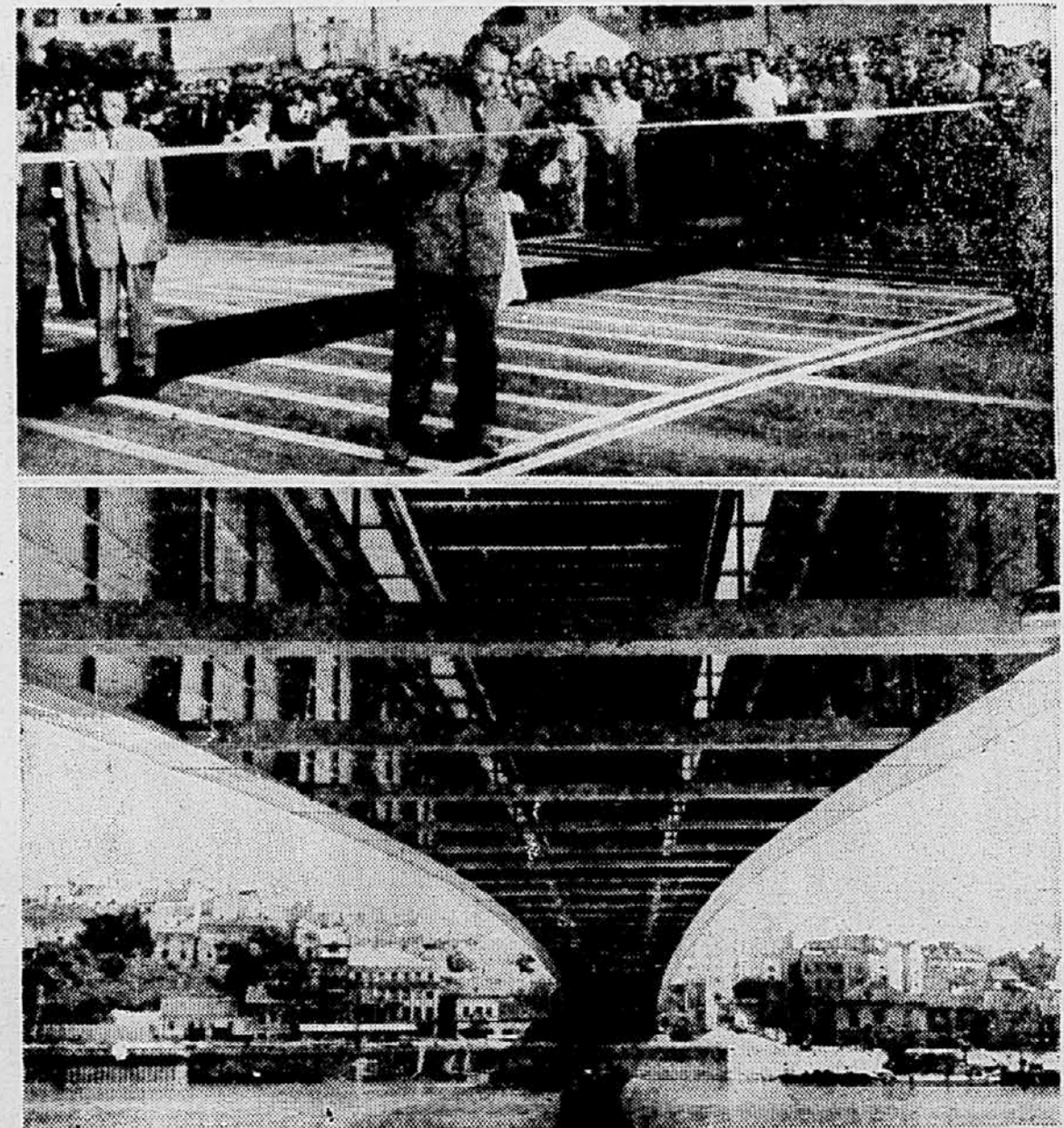
Arabski krogi so toplo pozdravili nove egiptovske predloge. Generalni sekretar Arabske lige Hasuna je dejal, da so novi predlogi manifestacija egiptovskih miroljubnih namenov in zvestobe Ustanovni listini združenih narodov.

V intervjuju, ki ga je dal grškemu časopisu »Katerimerini«, je predsednik Naser dejal, da bi vsak napad na Egipt zaradi Sueskega prekopa »zadel ves svet od Atlantika do Indijskega oceana«. V tem primeru bi vse arabske države avtomatično stopile na stran Egipta. Naser je dejal, da je bila družba Sueskega prekopa poslednji ostanek kolonialne okupacije in da Egipt nikoli ne bo privolil, da bi postal prekop »predmet kolektivne mednarodne okupacije«.

V odgovor na vprašanje o anglo-francoskih vojaških pripravah na Sredozemlje je Naser dejal: »Pripravljam se na možnost najhujšega.« Glede navzočnosti francoskih čet na Srednjem vzhodu je egiptovski predsednik dejal, da verjame, da je namen teh premikov dvojen: Po eni strani naj bi dokazali strateški pomen Cipra kot vojaškega oporišča Arabce, po drugi strani pa priprave za zaplenbo Sueskega prekopa. Dodal je, da sta egiptovska vlada, narod in sam osebnost vedno podpirali Grčijo glede Cipra in da jo bodo še naprej podpirali, dokler ne bo zmagala.

Henderson v New Yorku

New York, 11. sept. (AP.) Ameriški državni podsekretar in član odbora petih Louis Henderson se je vrnil iz Londona v New York. Ko so mu novinarji postavili nekaj vprašanj, je dejal, da jim ne more odgovoriti, dokler z uspehom svoje misije ne bo seznanil ministra za zunanje zadeve Dullesa.

Predvčerajšnjim je podpredsednik izrednega svetovnega svetozar Vukmanović imel krajši govor ob otvoritvi novega mosta čez Savo, ki veže Beograd z Zemunom. — Zgornja slika kaže Svetozarja Vukmanovića v trenutku, ko je pretrgal trak, spodnja pa konstrukcijo mosta

Pred zasedanjem zvezne skupščine

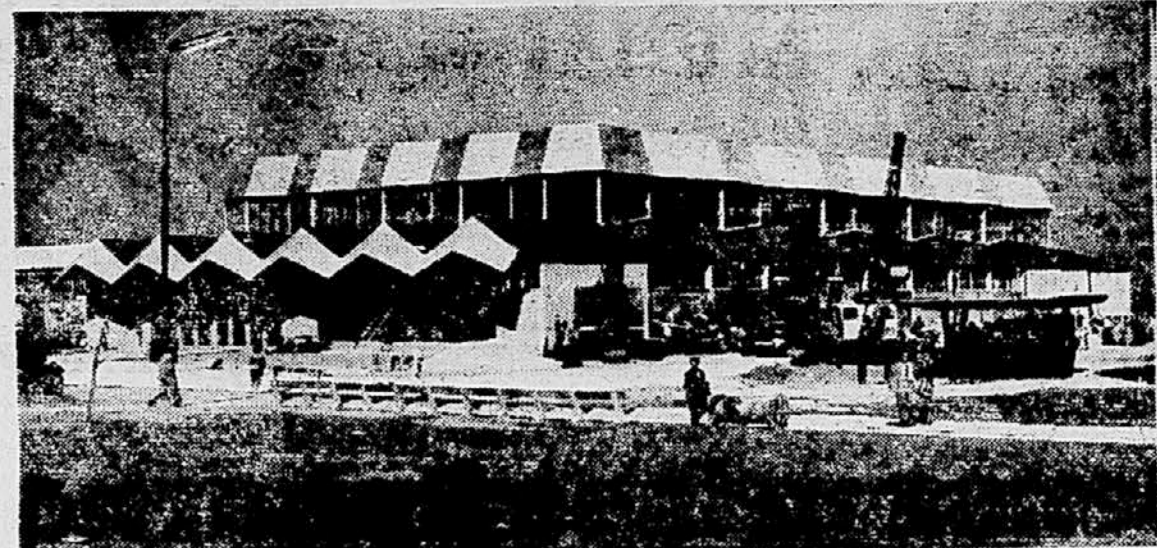
Razprava o načrtu zakona o civilno pravnem postopku v odboru za organizacijo oblasti

Beograd, 11. sept. Danes dopoldne je prišel pod predsedstvom Vladimirja Simića v delo odbor za organizacijo oblasti in upravo zveznega zbora zvezne ljudske skupščine. Na dnevnem redu odbora, katerega delo bo trajalo nekaj tednov, je predlog zakona o civilno-pravnem postopku, uvodni zakon o civilno-pravnem postopku in načrt zakona o splošnem upravnem postopku. Kot predstavnik zveznega izvršnega sveta prisostvuje razpravi o zakonu Krišto Pepivoda, kot poverjenika pa Nikola Srzentič in Aleksander Poznič.

Zakon o civilno-pravnem postopku je obrazložil poverjenik zveznega izvršnega sveta dr. Nikola Srzentič. Omenil je tri značilnosti zakona, in to prisostvo sodišč, večstopnost sodišč in enotnost postopka. Za civilne spore bodo v prvi stopnji predvsem pristojna okrajna sodišča, nato pa okrajna. Kot predvideva zakon, bo največ civilnih pravnih v prvi stopnji pred okrajnimi sodišči, mnogo manjše število pravnih, in to predvsem takih, ki so pomembnejše, pa bo v prvi stopnji pred okrajnimi sodišči. Govorec o dvo- ali tristoropnosti v civilno-pravnem postopku je dr. Srzentič poudaril, da je praksa pokazala, da načelo dvostopnosti, ki je dosledno izvedeno v kazenskem postopku, ni moglo biti upoštevano tudi v c.p. postopku, ker je bilo mnogo predmetov do sedaj obravnavanih tudi pri javnih tožilih in pri zveznem vrhovnem sodišču, tako da je praktično prihajalo do sojenja ne samo v treh, temveč tudi v štirih stopnjah. Tak sistem dela je po nepotrebnem angažiral aparat sodišč in tožilcev. Da bi v bodoče to preprečili,

predvideva zakon tristoropnost. Ta pot je poudaril Srzentič — je počasnejša, toda onemogoča veliko število pravomočnih in nepravomočnih sodb, na katere se je mogoče pritožiti. Glede postopka je predvidena za redna in gospodarska sodišča enaka procedura, čeprav imajo gospodarska sodišča v svojem delu gotove specifičnosti tako glede strok, kakor tudi v pogledu značajev sporov. Prvotno je bil namen izdati dva posebna zakona, toda praksa je pokazala, da se postopek pred gospodarskim sodiščem zelo malo razlikuje od postopka pred rednim sodiščem in zato sta obe proceduri v tem zakonskem predlogu enotno urejeni.

Ko je Srzentič obrazložil predlog zakona, je odbor prišel z razpravo v podrobnostih. Na dopoldanskem zasedanju je bilo sprejeto z manjšimi spremembami prvo poglavje, ki vsebuje osnovne odredbe. Rezerviran je le 8. člen, v katerem je rečeno, da morajo stranke biti pri obravnavi vestne in poštene. Člani odbora so smatrali, da je ta formulacija neprecizna in čisto deklarativnega značaja in je bilo sklenjeno, naj redakcijski odbor najde boljše formulacijo, ki bi stranke stvarno obvezovala na vestnost in poštenost. Sprejetih je bilo tudi nekaj členov 2. poglavja, ki govori o dolžnostih sodišč. Odbor nadaljuje delo.

Italijanski paviljon na Zagrebškem velesejmu

Razglas SZDL Beograda

Beograd, 11. sept. V zvezi z obiskom predsednika republike Indonezije dr. Ahmeda Sukarna v Jugoslaviji, ki bo prispel jutri popoldne v Beograd, je mestni odbor SZDL objavil razglas, v katerem poziva Beograščane, naj v čim večjem številu sprejmejo in pozdravijo borca za svobodo in neodvisnost Indonezije ter miroljubno sodelovanje med narodi.

Beograd, 11. sept. Slavnosti delovnih kolektivov v Kranju v počastitev 20-letnice velike tekstilne stavke Slovenije se nadaljujejo. Praznovanje v »Tiskarni« je močnejše, vendar je prisostvovalo veliko število članov delovnega kolektiva in nekaj govorov, med katerimi sta bila podpredsednik OLO Kranj Ivan Bertonec in Johan in predsednik obč. odbora SZDL Kranj Martin Košir. Predsednik upravnega odbora Nadživočec je v spomin stavkavcem odkril spominsko ploščo ob vhodu v novo poslopje. V svojem govoru je opasal pogoje, v katerih so tedaj živel delavci, razvoj in pomen stavke ter njene posledice. Po stavki je bilo namreč v bivši Jugosloviji odpuščeno 111 delavcev. Njegov oče Valentin Nadživočec, ki je bil tedaj član stavkovnega odbora, pa je s svojimi doživljenjskimi iskrenimi besedami hotel zvesti od stavkavcev z visoko podkupnino, 50.000 din, vendar zaman — ostal je zvest svoji misli.

Proslave v Kranju

Beograd, 11. sept. Na današnji seji sveta za kulturo Srbije so razdelili okoli 50 milijonov dinarjev dotacij založniškim podjetjem za izdajanje nekaterih znanstvenih, leposlovnih in drugih del, kakor tudi nekaterim organizacijam za vzdrževanje časopisov. Poudarili so, da bi bilo treba sklad za pospeševanje založniške dejavnosti v prihodnjem letu organizirati tako, da večino sredstev zagotovi podjetja za pospeševanje lastne dejavnosti, svet pa naj bi za posebne izdaje razdeljeval manjši del. V proračunih družbenih in drugih organizacij bi tudi treba določiti postavke za vzdrževanje časopisov, da ne bi za namenjena sredstva uporabili drugje.

Delo na progi Beograd-Bar

Navzlic občutnemu zmanjšanju investicij uspešno izvajajo za leto 1956 planirana dela na progi Beograd-Bar. Na odseku Resnik-Vreoci, v dolžini 38 km, so že v celoti postavili sporniki nasip proge, če pa bo uprava za gradnjo proge dobila zahtevana sredstva v višini 1,5 milijona dinarjev za nabavo tračnih pragov in tirnega pribora, bodo do konca leta končali tudi dela na zgornjem nasipu tega dela proge.

Delo na progi Beograd-Bar

glavne točke cele magistrale. Predor Bukovik na odseku Valjevo-Kosjerić bo dolg 3.900 metrov. Letos bodo navzile zmanjšano sredstvo končali 600 metrov tega predora. Na odseku proge Titovo Ušice-Priboj izvajajo dela na 6 km dolgem predoru pod Zlatiborom. Tudi tu je pomanjkanje sredstev povzročilo, da gradnja napreduje počasneje, tako da so letos prebili le 350 metrov predora. Na odseku Priboj-Prijepolje v dolini reke Lima delo dobro napreduje v dolžini 29,4 km. Zgradili so večji del mostov, propulzore, podpornih zidov in manjših predorov. Po končanem delu na spodnjem nasipu bodo na tem odseku začasnoma postavili ozkotirno progo kot podaljšek

Delo na progi Beograd-Bar

proge Višegrad-Priboj. Prebili so že 600 metrov predora Mojkovac, ki bo dolg 3.200 metrov. Ta predor bo vezal dolino Lima z dolino Tare. Dela na odseku Titograd-Bar bodo po pričetku izvajali strokovnjaki končana do konca leta 1957. Najvažnejši objekt tega dela proge, predor Sozine, so prebili v dolžini 3.800 metrov, tako da je ostalo še 2.400 metrov do zaključka del na tem predoru.

Seminar o gospodarskem izobraževanju delavcev

Beograd, 11. sept. Od 17. do 28. t. m. bo na Reki mednarodni seminar o gospodarskem izobraževanju delavcev, ki ga organizirata državna komisija za UNESCO in centralni svet ZSJ. Na seminar so povabljene ekonomisti, sindikalni in drugi funkcionarji, ki se ukvarjajo z izobraževanjem odraslih. Poleg Jugoslovancev se je doslej prijavilo 30 udeležencev iz 14 evropskih držav, pričakujejo pa tudi udeležbo predstavnikov Grčije in Turčije.

VATIKANSKA »RESNICA«

»Osservatore romano« je v eni avgustovskih številic posvetil precej prostora Jugoslaviji. V daljšem članku pod naslovom »Cerkev v Jugoslaviji« napada predvsem rejtat podpredsednika zveznega izvršnega sveta Aleksandra Rankoviča na zasedanju ljudske skupščine, kjer je govoril o odnosih med raznimi verskimi skupnostmi in ljudsko oblastjo. »Osservatore romano« piše: Dolga serija epizod vsebuje: pritisk na kler, dolga in izčrpajoča zasliševanja, silne tiskovne kampanje obkroževanja in žalitev, na katere ni dovoljeno odgovoriti, potiski hujškanja vernikov proti duhovnikom. Tiskovni viri so pred časom prejeli poročilo, da si v Sloveniji že mesec in mesec sledijo procesi in obsodbe duhovnikov zaradi domnevnih kršitev veljavnih zakonov — v resnici pa zaradi nasilne aplikacije zakonskih norm na duhovnike in to celo radi pridruženja. Poročajo, da prestajajo različne kazni v enem samem zaporu številni duhovniki in da je režim v njih baje veliko ostriši kot do ostalih vernikov.

ročal 8. marca letos: »Po vestih raznih poročevalskih služb ki po navadi prinašajo resnična poročila, je jugoslovanska policija za 2. marca izdala posebna navodila, kako je treba preprečiti vsako zunanje praznovanje papeževine jubileja. Kdor bi si drznil javno v cerkvi obhajati jubilej, ga bodo smatrali kot nevarnega za varnost države.« To izmišljeno laž so prinesli vsi katoliški časopisi v zahodni Evropi kot dokaz preganjanja vere v Jugoslaviji. Toda kot usako leto doslej so slovenski škofje tudi tokrat izdali podrejeni duhovščini navodila za praznovanje obletnice papeževine kronanja in v vseh cerkvah po Jugoslaviji so to nemoteno proslavljali.

»Vita nuova«, glasilo tržaške škofije, pa je napisal: »Apostolska administracija ljubljane in Maribor«, in škofje iz Zagreba in Bara nimajo dostopa v obmejno cono. Razni drugi prelazi so prisiljeni ostati v svojih rezidencah (hišni pripor)... V Sloveniji je prepovedano nositi redovno obleko... Tudi to vest so ponatisile nekatere druge katoliške revije. Posebej čudno je to, da je to izmišljotino lanstralo glasilo tržaške škofije, kajti Trst je zelo blizu Kopra in ljubljanski škof Vovk je v lanskem letu birmoval v celotnem koprskem okraju, ki je v obmejni coni, kar je vsekakor bilo znano vsem tržaškim bralcem »Vite novae«. Mariborski škof dr. Držičnik je letos birmoval na področju bivšega slovenjgraškega okraja, in to ob sami meji. Vsi škofje nemoteno opravljajo svoje verske obrede in uživajo enake pravice kot ostali državljani FLRJ. Da se pa lahko redovnice in redovnike v njihovih redovnih oblekah srečuje na cesti, pa niti ni potrebno omenjati.

Doizclje za kulturno dejavnost v Srbiji

Beograd, 11. sept. Na današnji seji sveta za kulturo Srbije so razdelili okoli 50 milijonov dinarjev dotacij založniškim podjetjem za izdajanje nekaterih znanstvenih, leposlovnih in drugih del, kakor tudi nekaterim organizacijam za vzdrževanje časopisov. Poudarili so, da bi bilo treba sklad za pospeševanje založniške dejavnosti v prihodnjem letu organizirati tako, da večino sredstev zagotovi podjetja za pospeševanje lastne dejavnosti, svet pa naj bi za posebne izdaje razdeljeval manjši del. V proračunih družbenih in drugih organizacij bi tudi treba določiti postavke za vzdrževanje časopisov, da ne bi za namenjena sredstva uporabili drugje.

Inozemski specialisti za otroške bolezni v Jugoslaviji

Več specialistov za otroške bolezni iz raznih evropskih držav bo ob Teden socialne pediatrije, ki bo v Beogradu od 11. do 16. oktobra, obiskalo Jugoslavijo. Med njimi so eksperti svetovne zdravstvene organizacije Mary Croose in prof. pediatrije Pierre Royer iz Pariza. Oni bodo za jugoslovanske zdravnike imeli več predavanj iz raznih področij pediatrije. Predavanja bo imel tudi Joseph McClelland, strokovnjak organizacije FAO, ki je že dolgo v Jugoslaviji kot specialist za proizvodnjo mleka v prahu.

Včeraj in danes

Usposabljanje kadrov v tobačni industriji

Skopje, 11. sept. Na letni skupščini združenja strokovnjakov jugoslovanske tobačne industrije, ki je bila danes v Skopju, so razpravljali o najpomembnejših vprašanjih proizvodnje in obdelave tobaka v naši državi. Opozorili so na potrebo usposabljanja mladih kadrov v tobačni industriji in sklenili še letos odpreti v največjem tobačnem središču naše države Pribeju industrijsko šolo za kvalificirane delavce, v srednji kmetijski šoli v Leskovcu in po možnosti tudi v Strumici, pa posebne oddelke za tobačno stroko.

svetu tak obseg, da se v industrijsko razvitih državah poraja nov tip industrije — nuklearna industrija, ki bo imela velik vpliv na njihov nadaljnji razvoj. Zato menijo, da je potrebno spremljati ne samo razvoj nuklearne tehnike po svetu, temveč to tehniko uporabljati tudi v naši državi.

Uporaba nuklearne energije v elektrogospodarstvu

Beograd, 11. sept. Na pobudo zvezne komisije za nuklearno energijo bo v Beogradu 18. in 19. septembra posvetovanje, na katerem bo okoli 250 inženirjev in tehnikov proučevalo najnovije ugotovitve pri uporabi nuklearne energije v elektrogospodarstvu. Režati, ki bodo podani na posvetovanju, bodo obsegali glavne probleme s področja nuklearne energije, kakor tudi v zvezi s konstrukcijo reaktorjev, nuklearnih central in ekonomsko-energetskih vidikov za vključevanje nuklearnih central v oskrbovanje z električno energijo.

Jugoslovanski slikarji bodo razstavljalji v Indiji

Jugoslavija je sprejela vabilo za sodelovanje na III. mednarodni razstavi sodobne umetnosti, ki bo v New Delhiju januarja 1957. lela. Sodobno jugoslovansko slikarstvo bodo predstavljali s svojimi deli Fran Bica, Fran Simonović, Zlatko Priča, Lazar Ličenović, Nikola Martinovski, Jože Čuha, France Slana, Rade Mišević, Nedežko Gvozdenič in Milan Mitrovič. (Jugopres)

Ni potrebno govoriti, da se pri nas kaznujejo storilci kaznivih dejanj brez ozira na to, kaj so. Če kdo naredi prekršek, pač odgovarja zanj. To so povedali s svojimi izjavami tudi številni jugoslovanski duhovniki, ki so poudarili, da vlada v Jugoslaviji zakonitost tudi v odnosu do verskih skupnosti in duhovnikov. Zelo obširno so na to odgovorili tudi predstavniki slovenskih duhovnikov na tiskovni konferenci, ki jo je sklicalo Ciril-metodijsko društvo katoliških duhovnikov LRS. Na tej konferenci so predstavniki slovenskih duhovnikov povedali, da se versko življenje pri nas nemoteno razvija. Prav tako je bilo na zadnjem občnem zboru tudi povedano, da so se odnosi med ljudsko oblastjo in vodstvom katoliške cerkve v Sloveniji v zadnjem letu precej izboljšali. Vse te ugotovitve so bile dovolj obširno objavljene v jugoslovanskem tisku, ta dejstva pa so bila Vatikanu prav gotovo znana tudi že pred tem. V Vatikanu so raje zaprli oči pred dejstvi. Izmišljotine o preganjanju vere v Jugoslaviji so jim bolj všeč. Tako je na primer radio Vatikan po-

»Vita nuova«, glasilo tržaške škofije, pa je napisal: »Apostolska administracija ljubljane in Maribor«, in škofje iz Zagreba in Bara nimajo dostopa v obmejno cono. Razni drugi prelazi so prisiljeni ostati v svojih rezidencah (hišni pripor)... V Sloveniji je prepovedano nositi redovno obleko... Tudi to vest so ponatisile nekatere druge katoliške revije. Posebej čudno je to, da je to izmišljotino lanstralo glasilo tržaške škofije, kajti Trst je zelo blizu Kopra in ljubljanski škof Vovk je v lanskem letu birmoval v celotnem koprskem okraju, ki je v obmejni coni, kar je vsekakor bilo znano vsem tržaškim bralcem »Vite novae«. Mariborski škof dr. Držičnik je letos birmoval na področju bivšega slovenjgraškega okraja, in to ob sami meji. Vsi škofje nemoteno opravljajo svoje verske obrede in uživajo enake pravice kot ostali državljani FLRJ. Da se pa lahko redovnice in redovnike v njihovih redovnih oblekah srečuje na cesti, pa niti ni potrebno omenjati.

Beograjska opera na Wiesbadenskem festivalu

Ansambel beograjske opere bo sodeloval od 20. do 28. maja prihodnje leto na tradicionalnem mednarodnem opernem festivalu v Wiesbadenu s tremi opernimi deli. Repertoar za to gostovanje se ni dokončno določil. Dogovorjena je že predstava »Moris, Godunov«. Beograjska opera je dobila še eno potrdbo za gostovanje v tujni, in to od žiriske koncertne agencije Ernesta Kuchenyja, ki predlaga, naj bi beograjski umetniki gostovali v žiriski operi po Wiesbadenskem festivalu z operama »Hovanščina« ter »Knez Igor« in z baletom »Kitajske pripovedke«. Pogajanja za to drugo gostovanje so še v teku.

Doizclje za kulturno dejavnost v Srbiji

Beograd, 11. sept. Na današnji seji sveta za kulturo Srbije so razdelili okoli 50 milijonov dinarjev dotacij založniškim podjetjem za izdajanje nekaterih znanstvenih, leposlovnih in drugih del, kakor tudi nekaterim organizacijam za vzdrževanje časopisov. Poudarili so, da bi bilo treba sklad za pospeševanje založniške dejavnosti v prihodnjem letu organizirati tako, da večino sredstev zagotovi podjetja za pospeševanje lastne dejavnosti, svet pa naj bi za posebne izdaje razdeljeval manjši del. V proračunih družbenih in drugih organizacij bi tudi treba določiti postavke za vzdrževanje časopisov, da ne bi za namenjena sredstva uporabili drugje.

KAKŠNO BO CELJE?

Glavne značilnosti osnutka generarnega regulacijskega načrta mesta

Svet za gradnjo in komunialne zadeve pri občinskem ljudskem odboru v Celju je organiziral prvo razpravo o osnutku generarnega regulacijskega načrta mesta Celja. V naslednjem navajamo nekaj značilnosti osnutka.

predvsem v dokončni regulaciji Savinje in s tem znižanju nivoja talne vode. V kolikor je problem regulacije Savinje in načrtih dokončno rešen, predvideva osnutek preložitve Koprivnice in Sušnice zahodno od Babnega z izlivom v Ložnico, severno od železniškega mostu. Druga reka, Voglajna, naj bi v Čretu tečila ob južnem robu železniške proge, v Zavodni pa tik ob Aljaževem (Jožefovem) hribu.

čez Voglajno ter končno vzporedno z železnico čez Čret in mimo Teharji v Store.

Osnutek generarnega regulacijskega načrta mesta Celja je zasnovan za obdobje 30 let, ko bo mesto imelo predvidoma okoli 53.000 prebivalcev. Kakor zdaj, tako naj bi se mesto tudi v prihodnje s svojim stanovanjskim delom razvijalo proti severu in zahodu, medtem ko naj bi bil ves vzhodni del rezerviran za industrijo.

Glavna železniška proga Ljubljana-Maribor ter postaja naj bi ostali na dosedanjem mestu. Osnutek predvideva le razširitev postajnega območja od ustja Voglajne do mosta čez Hudinjo po dolžini, v širino pa vse do sedanje struge Voglajne. V kolikor bi savinjska železniška proga ostala na dosedajni trasi, bi jo morale vsej glavne ceste križati v podvožjih. Po drugi varianti pa naj bi bila savinjska proga speljana skozi Miklavški hrib (predor) s priključkom na sedanjo progo pred Levcem. Vsekakor pa je rešitev te variante priročno visokih stroškov za predor in dva mostova, zelo problematična.

Tranzitna cestna zveza Ljubljana-Maribor naj bi se od glavne ceste cepila v Levcu ter naj bi bila speljana mimo mlina, zahodno od Babnega, v nadaljevanju pa med Spod. in Zg. Ostrožnim, ob Spod. Dobravi in skozi Zgor. Hudinjo v Smarjeto. Zveza Maribor-Rogatec bi se pri Zgor. Hudinji odcepila od obvozne ceste Ljubljana-Maribor ter bi nato bila speljana čez potok Hudinjo, skozi Spod. Trnovlje, mimo Bežigrada in Teharji v Store. Vpadnica Maribor-Zidani most bi v svojem severnem delu potekala po obvoznici Maribor-Rogatec z razliko, da bi se pri Bežigradu odcepila v južno smer. Do Teharske ceste bi potekala z navdrom čez železnico, nato pa po tej cesti dalje mimo pokopališča ter ob Aljaževem hribu in Skalinski kleti v podvoz do železnice ter po mostu čez Savinjo do Polul.

Kar zadeva ceste, bi se v središču mesta križale vse glavne smeri vpadnic, posebej pa so zamišljene še obvozne c. tranzitne ceste. Glavna vpadnica sever-jug naj bi potekala od Polul čez Breg, po Ulici XIV. divizije, mimo kolodvorja, navdrom čez Teharsko cesto, nadalje naj bi se pri Trubarjevem parku priključila na Mariborsko cesto. V nadaljevanju naj bi bila speljana v podvozu pod savinjsko železnico ter po preurejeni Mariborski cesti do Smarjete. Vpadnica zahod-vzhod ima več inačic. Vendar se zdi, da je najbolj primerna tista, ki naj bi potekala od odcepa ceste I. reda v Levcu nadalje vzporedno z železnico progo, Stritarjevo ulico, mestna vrtnarija, križanje Mariborske ceste, južno ob tovarni umetnih gnojil,

Za industrijski razvoj je predviden ves vzhodni del, to je del Gaberja, Spod. in Zg. Hudinje, Spod. Trnovlje, Bukovžlak in Čret do železnice.

Osnutek regulacijskega načrta predvideva nadalje izgradnjo 5 stadionov (ob Stritarjevi ulici, na Spod. Hudinji, med Ljubljanske ceste in železnice, nadalje severno od Ložnice in na Spod. Dobravi). Bodoče mesto naj bi imelo tudi tri športna kopališča in to pri ustju Ložnice, nadalje pod Golovcem in končno severno od naselja Ložnice.

DEVIZNI TEČAJI

Na rednem sestanku so bili dne 11. 9. 1956 zaključki po naslednjih tečajih:

US 4.510, 4.433,08; Lstg 11.100, —	DM 135.100, 135.105,47; Birrs —
6.700; Frs — 905; Strg 60.000,	59.900; Lit 755, 764,09; Lit STT —
371,95; Lit Gor. 240, 300; Hfl —	77.000; Sv. kr. — 56.495,18; Eg.
Lstg 2.650, 2.707,57; obr. dol.	4.515, 4.100; obr. dol. Dan.
— 925; obr. dol. Fin. — 663,62;	obr. dol. Norv. — 649,42; obr.
dol. Grč. 1.250, —; obr. dol. Turč.	850, 755,59; obr. dol. Trz. — 1.450;
obr. dol. Arg. 1.255, 1.235; obr.	dol. Braz. 1.015, 962; obr. dol.
Paragv. — 669,48; obr. dol. ZSSR	1.385, 1.288,78; obr. dol. Madž. 830,
685,78; obr. dol. Polj. — 858,89;	obr. dol. CSR 1.510, 1.446,74; obr.
dol. Bolg. 770, 703,67; obr. dol.	Rom. — 678,33; obr. dol. Vzh.
Nemčija 1.055, —; obr. dol. Kopec	255, 261.

OPOMBE: Številke pomenijo: 1. tečaj v Ljubljani, 2. predhodni tečaj FLRJ, 3. srednji tečaj FLRJ, 4. zbirno v 66. Zaradi tehničnih ovir srednjega tečaja nismo sprejeli.

Skrbnemu osebju infekcijske klinike se imajo zahvaliti malčki, ki vam jih kaže slika, za površno zdravje. Pred sedmimi tedni so bili sprejeti na kliniko, mnogi med njimi hudo prizadeti po poliomielitisu — otroški paraliz. Zdravniki in bolnišni sestre so bdeli noč in dan ob njihovih posteljah in jim rešili zdravje. Včeraj so se prvi rekonvalescenti, večinoma predšolska deca, zbrali na vrtu klinike in v sončku zaplesali v novo veselje.

Ob robu

Pojdi na sever

Štirje tanki pred gimnazijo v Clintonu... 300 demonstrantov proti dvema črnima otrokoma v Clayu... demonstranti so kamenjali črne otroke v Tezakani... in tako dalje.

Ob začetku šolskega leta je izbruhnila v najbolj razvijenih državah ameriškega juga poplava demonstracij proti poskusom, da bi postale šole »dvoarabne«, to se pravi, da bi črni otroci lahko hodili v šolo, kamor so doslej imeli dostop samo beli otroci.

Krajevne oblasti — to je znano — niso naklonjene zamisli integracije. Postopek je torej, da črni starši vložijo pritožbo pri zveznem sodniku, ki je v vsakem okraju, le-ta pa izda nalog za zaščito zakonitosti, ki ga morajo krajevne oblasti — hoče ali ne — spoštovati. Odtod tudi dejstvo, da štiri črne otroke južna nacionalna garda in krajevna policija — ki se v načelu strinjata z demonstrantom!

In vendar. Ali je potrebno mučenje otrok, ki jim bodo grozili obrazi belih to ostali za vse življenje v spominu? Ali ni drugače izhoda kot prisilno izvajanje zveznih zakonov?

Od odločitve ameriškega vrhovnega sodišča je komaj dve leti. V tem času je bolj ali manj sprejeto odločitev deset držav, ki so imele do tedaj strogo segregacijo v šolah. Le osem jih je še, ki skušajo na vse načine zavreti proces, ki je neizbežen in zato nezadržljiv.

Demonstracije in kamenjanja so odveč, čeprav so i razumljiva, i še bolj obalovanja vredna. Toda ameriška industrija se seli na jug — kjer je še prostor zanjo. Z njo prihajajo novi ljudje, delavci, sevrnjaki, ki jih ne odvijajo stotine predavnikov v posetke, ki jih mečejo južnjaki v črnce — »Pojdite na sever! — odveč, kajti sever prihaja na jug in s tem tudi sprememba življenja. Za napredke, doseženi doslej, je pravzaprav razveseljen, toda s časom (in predvsem zdravi predum čas), se bodo znašli najhujši nasprotniki deseregogacije osamljeni in bodo morali utihniti.

A. Furlan

Dolga kriza

Nizozemska preživlja najdaljšo vladno krizo, ki traja že tri mesece, odkar je po parlamentarnih volitvah prejšnji ministrski predsednik Wilhelm Drees podal ostavko vlade. Približno je 18. septembra, otvoritev jesenskega zasedanja parlamenta s prestolnim govorom kraljice. Čas hiti! Če ne bo do tedaj vlade, tudi programskega prestolnega govora ne bo. Toda končno to pri vsem ni najhujše. Mnogo težje je dejstvo, da je država že tri mesece brez vlade, da državne posle opravlja vlada v ostavki, ki lahko rešuje le najnujnejše upravne zadeve, ne more pa voditi neke programske politike.

Vsi, ki so doslej poskušali sestaviti vlado, ali vsaj sondirati teren, so po vrsti obupali nad uspehom in vrnilo mandat. Po neuspelem poskusu bivšega ministrskega predsednika socialista Dreesa je kraljica poverila mandat šefu katoliške parlamentarne skupine profesorju Rommeju. Ko tudi on ni mogel sestaviti vlade, je dobil socialist prof. Lieftinck nalogo naj samo prouči možnosti. Isto nalogo ima sedaj prof. Gaay Fortman, vendar kaže, da tudi njegovo proučevanje možnosti ni imelo večjega uspeha od prejšnjih, čeprav je naredil celo že načrt za razdelitev ministrstev.

In prav ta razdelitev ministrstev je še poglabila obstoječa naprotja med glavnimi strankama socialistično in katoliško ljudsko stranko, ki sta poleg manjših protestantskih strank doslej sestavljali vlado. Fortman je namreč hotel dodeliti katoličanom poleg ministrstev za gospodarstvo, za šolstvo, za obrambo in notranje ministrstvo še zunanje ministrstvo. Za protestantsko deželo, kakor je to Nizozemska pa bi bila taka porazdelitev le nekako pretežka preobvladljiva, kajti pred štirimi leti je bil neodvisni Beyen imenovan za zunanje ministra prav zaradi tega, ker so protestantski upali, da bodo uspeli zmanjšati katoliški vpliv v Evropi. Glavna ovira za sestavo koalicijske vlade pa so seveda še vedno različna stališča obeh glavnih strank do državnega poseganja v gospodarstvo in ostalih gospodarskih vprašanj.

A. S.

Avstrijski dogodki

Dunajski velesojem — Znižanje davkov na račun podržavljenih podjetij — Zahodnonemški minister za gospodarstvo v Avstriji

Dunaj, 11. sept. (Po telefonu). Letos so se že 64-č odprla vrata jesenskega dunajskega velesojma, na katerem razstavlja poleg avstrijskih podjetij še 17 držav. Med radovednimi obiskovalci vzbujajo največ pozornosti novozgrajeni paviljon ljudske republike Kitajske, ki razstavlja letos prvič v dvorani narodov »razstavlja« oglasno in velkopozorno Jugoslavija, kakor je našo udeležbo imenoval današnji »Neue Tageszeitung«.

Velesojem, skozi katerega je šlo prvi dan rekordno število 160.000 obiskovalcev, ocenjujejo Avstrijci kot velik gospodarski dogodek in dokaz konjunkturalne gospodarskega položaja v domači deželi.

Med onimi predvolilnimi obljubami, ki so segle avstrijskim davkoplačevalcem najbolj do srca, je bilo znižanje davkov. Zato je bila tudi zahteva po izpolnitvi te obljube po volitvah najbolj glasna.

Finančnega ministra dr. Kamitzja ni zadela v nedeljo nič kaj lahka naloga, ko je moral v svojem govoru na zborovanju neke nižje avstrijske kmetijske organizacije pojasnjevati to vprašanje in povedati, kdaj in kako misli znižati davke. Težavna naloga na pragu proračunske razprave in pri tako nesorazmerno velikih zahtevah po izdatkih napram planiranim dohodkom v proračunu!

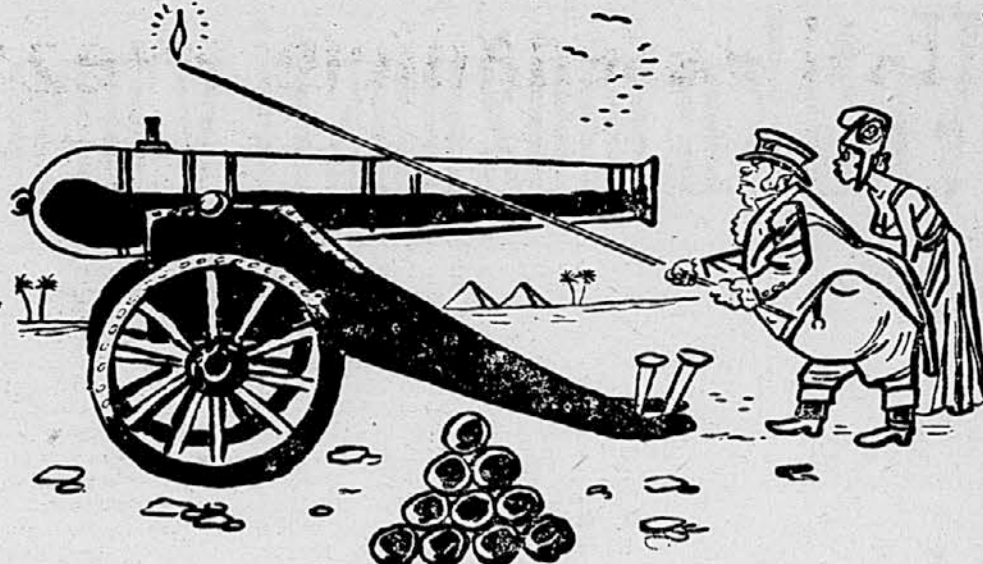
Dr. Kamitz je na tem zborovanju povedal, da je znižanje davkov možno in da jih bo tudi znižal za objavljenih 20 odstotkov, toda podržavljenega podjetja bodo v bodoče morala biti donosnejša. (Pred volitvami in v volilni propagandi, ko so socialisti igrali na glavno karto »podržavljena podjetja«, so le-ti stalno poudarjali velik donos teh podjetij za razliko od podjetij privatnega sektorja). Prav tako bo treba po napovedi ministra Kamitzja razveljaviti 4. paragraf zakona o podržavljenju ter s tem omogočiti, da

bodo čisti dohodki od podržavljenih podjetij kakor tudi od nafte pritekali naravnost v državno blagajno. Ker pa bo možno razveljaviti paragraf šele prihodnje leto, bo lahko nastopilo omejeno znižanje davkov šele s 1. januarjem 1958. let. V javnosti pravijo, da je dr. Kamitz postavil omejeno obljubo v hladnik, kjer bo ostala poldrugo leto zmrznjena.

V nedeljo je prispeł na Dunaj, včeraj pa obiskal zveznega kancelarja Raaba, vicekanclerja Schärfa in finančnega ministra Fija zahodnonemški minister za gospodarstvo prof. dr. Erhardt. Prihod gospodarstvenika za čigar ime vežejo tako imenovani »nemški gospodarski čudež«, v Avstrijo, je bil od OVP-ovskih političnih krogov tople pozdravljen. Poleg poudarjanja zasluge, ki naj bi jih imel prof. Erhardt za razvoj pokrajinskega gospodarstva v Zahodni Nemčiji, omenjajo predvsem njegove poglede na probleme, pred katerimi so se znašli letos avstrijski gospodarski politiki. Poudarjajo, da je prof. Erhardt terjal v svoji deželi prav tako disciplino v cenah od privzvalcev, kakor je znal zavrniti one skupine, ki bi s svojimi terjatvami in zahtevami spravile v nevarnost celotno gospodarstvo, ter primerjajo osnovno pravilo dr. Kamitzja »ne sme se več dati kot se sprejme« s podobno tezo prof. Erhardta »ni več ne moremo porabiti kot proizvedemo«.

Vodilnim politikom avstrijske ljudske stranke, ki držijo v svojih rokah glavne vaje avstrijske gospodarske politike pod znanim imenom »Raab-Kamitzov kurs«, je avtoriteta zahodnonemškega državnika, ki bo imel danes poldnevno velik govor, več kot dobrodošla predprava na bližnji spopad z nasprotnimi strankami na proračunski razpravi.

D. Robida

»Sedaj bomo pokazali Egiptčanom!« (Risorgimento Socialista)

Pužadisti so oživeli

zaradi skorajšnje vrnitve parlamenta s poletnih počitnic — Večina pužadističnih zborovanj so v zadnjem času razgnali komunisti in socialisti

Pariz, 11. sept. (Tanjug). Pariska policija je danes zahtevala od biroja francoske skupščine, da odvzame poslansko imuniteto pužadističnemu predstavniku Jeanu Demarquetu zaradi nedovoljenega nošenja orožja. Pri preiskavi stanovanja tega poslanca so našli ameriško strojno puško in več nabojev.

Tudi ministrstvo pravosodja je vložilo podobno zahtevo pri biroju skupščine proti desničarskemu poslancu Tixiju Vignancourtu, ki je v nekem pokrajinskem časopisu pozval člane pužadistične organizacije k »pohodu na Pariz«. Ta poslanec je med drugim napisal, da je francoska vlada poslala večino čet v Alžir in da proti pohodu pužadistov na Pariz »lahko računamo samo na prometno policijo«.

Pužadistično gibanje je oživelo glede na skorajšnje vrnitve parlamenta s poletnih počitnic.

Na današnjem sestanku je pužadistično vodstvo sklenilo, da njegovi poslanci za sedaj ne bodo dali kolektivne ostavke, sporočili pa bodo zastopnikom ostalih strank, da bodo »brž ko bo potrebno«, kolektivno zapustili skupščino in zahtevali nove volitve.

V francoskem parlamentu je samo 41 zastopnikov tega desničarskega gibanja, vendar pa bi njih odstop zaradi ne izvedenih volitev v Alžiru povzročil razpust parlamenta, ki ne bi več imel potrebnega poslanskega kvoruma. V levčarskih krogih, kjer razlagajo to pužadistično potezo kot navadno politično izsiljevanje, z zadovoljstvom ugotavljajo, da so večino pužadističnih zborovanj v zadnjem mesecu razgnali zaradi enotnega nastopa socialističnega in komunističnega članstva pokrajini.

bi odložili politično vrnitev Posarja Nemčiji, toda če v teh razgovorih ne bo doseženo dokončno soglasje, ni mogoče izključiti nujnosti novega sestanka šefov obeh vlade, je pred dvema dnevi izjavil premier Mollet.

Indijski demanti

NEW DELHI, 10. sept. (AP). V indijski prestolnici so demantirali vesti iz zahodnih virov, da so šefi zahodnih držav zahtevali, naj bi Indija prevzela pobudo po neuspehih kairskih razgovorih. Te vesti tolmачijo v delhiških krogih kot izraz želje, naj bi se razgovori nadaljevali na osnovi kompromisne formule, ki naj bi jo izdelali Indijci. V Delhiju dodajajo, da bo indijska vlada podprla kakršnen koli predlog o sklicanju nove konference glede Suez.

Pobuda Japonske

za obnovitev pogajanj s Sovjetsko zvezo

Tokio, 11. sept. (Reuter) Uradni japonski predstavnik je izjavil dancs, da je japonska vlada sklenila po diplomatski poti začeti korake za ponovno nadaljevanje pretrganih sovjetsko-japonskih pogajanj za sklenitev mirovne pogodbe. Po tej izjavi je Japonska predlagala, da bi nadaljevali razgovore s pogojem, da ostane vprašanje spornih ozemelj za sedaj ob strani. V japonskih uradnih krogih pravijo, da bi pogajanja obsegala normalno prenehanje vojnega stanja med Japonsko in ZSSR, repatriacijo japonskih ujetnikov, članstvo Japonske v OZN in sporazum o ribolovu.

Japonski listi pišejo, da se bo predsednik japonske vlade Iširo

Hatojama v kratkem osebno obrnil na sovjetskega predsednika Bulganina in mu predlagal obnovitev japonsko sovjetskih pogajanj.

Japonsko-sovjetska pogajanja so bila pretrgana prejšnji mesec v Moskvi, ker so nastala nesoglasja glede teritorialnih vprašanj.

Izjava predsednika bolgarske vlade Jugova

Sofija, 11. sept. Radijska postaja Sofija poroča, da je predsednik bolgarske vlade Jugov izjavil v intervjuju z dvema egiptovskima novinarjema, da je sklep o nacionalizaciji Sueškega prekopu popolnoma zakonito dejanje, ki izvira iz suverenih pravic egiptovske države.

Na vprašanje o egiptovsko-bolgarskih odnosih je Jugov dejal, da so le-ti prijateljski in da vladni obeh držav spoštujeta načela miroljube nekoeksistence, upoštevanja medsebojnih koristi in nevmesavanja v zadeve drugih držav.

Odnosami med Bolgarijo in ostalimi balkanskimi državami, je dejal Jugov, se stalno izboljšujejo. To velja zlasti za naše zveze z Jugoslavijo. Med balkanskimi državami so ustvarjene take zveze, ki dopuščajo ob obojestranski pripravljenosti napredek k obsežnemu in vsestranskemu ekonomskemu in kulturnemu sodelovanju.

Posvetovanje arabsko-azijskih držav

New York, 11. sept. (AP) Zastopniki arabsko - azijskih držav pri OZN so včeraj na tajnem sestanku razpravljali o Alžiru. Kakor se je zvedelo iz poučenih krogov, se je večina navzočih izjavila za to, da bi alžirsko vprašanje takoj postavili na dnevni red prihodnjega zasedanja Generalne skupščine OZN, ki se bo začelo 12. septembra v New Yorku. Manjšina pod vodstvom Indije je zastopala mnenje, da bi morali počakati na ukrepe, ki bi jih uregala storiš Francija do novembra glede alžirskega vprašanja, da ne bi zastupili ozračja. Na sestanku niso sprejeli nikakoga sklepa.

Nejasen položaj v zvezi z imenovanjem tržaškega podžupana

Triest, 11. sept. (po telef.) Položaj v zvezi z imenovanjem tržaškega podžupana je bolj nejasen kot le kdaj. Tržaški listi posvečajo temu vprašanju še vedno največjo pozornost, saj gre za problem, od katerega rešitve je odvisno, kakšna bo občinska politika v prihodnjih štirih letih. Lahko se pa tudi zgodi, da do rešitve sploh ne pride in tako bi ne preostalo drugega kot razpisati nove občinske volitve.

Sklep pokrajinskega sveta krščanske demokracije, da prepusti odločitev glede imenovanja podžupana centralnemu vodstvu stranke v Rimu, je naletel na takojšnjo reakcijo socialistnih demokratov, ki so se sestali še pred napovedanim rokom ter v tej zvezi sprejeli nekaj važnih sklepov. Socialno demokratični odborniki so namreč pooblastili političnega tajnika stranke in vodjo socialno demokratičnih svetovalcev v tržaškem občinskem svetu prof. Lonzo, da razpolaž z njihovimi odborniški mandati ter so v ta namen podali v njegove roke ostavke. Če krščanski demokrati ne bi hoteli izpolniti sprejetih obveznosti, t. j. da bi za podžupana ne imenovali socialnega demokrata Dulcia, bo prof. Lonza formalno podal ostavko vseh socialno demokratičnih odbornikov ter s tem povzročil krizo ne samo v občinskem, temveč tudi v pokrajinskem upravnem odboru. Če bi se to zgodilo, tedaj pač ne bo drugega izhoda kot razpis novih volitev. Na odločitev krščansko demokratiškega vodstva verjetno ne bo treba dolgo čakati, kajti socialistni demokrati so glede tega postavili tudi rok, ki potoče v četrtek. Če do takrat ne bo odgovora ali pa bo odločitev negativna tedaj bodo socialno demokratični odborniki odstopili ter tako sprožili krizo, ki bi se končala šele po novih volitvah.

Nejasen položaj

v zvezi z imenovanjem tržaškega podžupana

NEW HAVEN, Ameriški znanstvenik dr. Benjamin Dugger, ki je izšel avromicln, je umrl 84 let star.

CATANJIA, Ognjenik Etna na Siciliji je začel bruhati. Zadnjič je bruhal 6. aprila letos.

MARSEILLE, Z ladjo Pasteur je iz Marsellia odpotovalo 4.000 francoskih vojakov v Alžir.

BONN, Bivši general oklepni čet Wehrmachta Röttinger, ki je bil ob koncu vojne član štiba armade skupine v Italiji, je prevzel vodstvo oddelka kopenskih sil v bonnskem ministrstvu obrambe.

KAIRO, Zastopnik britanskega veleposlanstva je dejal, da je 53 družinskih članov uslužbencev veleposlanstva zapustilo Egipt.

RIM, Kakor izjavljajo v obveščenskih krogih, bo ameriška šesta flota lahko evakuirala Američane iz Egipta šče bo potrebno zaradi postabljanja položaja okrog Suez. Dodajajo, da bo flota avtomatično prevzela nase zaščito Američanov in njihove lastnine v primeru potrebe.

Mednarodna konferenca kmetijskih združenj na Poljskem

VARŠAVA, 11. sept. (Tanjug). Od 20. do 24. septembra bo na Poljskem mednarodna konferenca zastopnikov kmetijskih proizvoznih združenj. Udeležbo so že prijavili zastopniki ZSSR, LR Kitajske, Nemške demokracije republike in Madžarske. Povabilo so sprejeli tudi zastopniki kmetijskih delovnih združenj Jugoslavije. Pričakujejo tudi prihoda zastopnikov LR Mongolije, Bolgarije, CSR, Romunije in Albanije.

Namen konference je izmenjati izkušnje in organizirati proizvoznih združenj, načini plačila in mehanizaciji kmetijstva.

TELEGRAMI

DUNAJ, Avstrijski kanceler Raab je na dunajskem velesojmu obiskal tudi jugoslovanski paviljon. V spremstvu jugoslovanskega veleposlanika na Dunaju dr. Radičevića Trvalić je z zanimanjem ogledoval razstavljen predmete.

ATENE, Grški minister za zunanje zadeve Averof je odpotoval v Pariz na povabilo odbora treh atomskega pakta. Razložil bo temu odboru stališče Grčije do razširitve delovanja tega pakta na ekonomsko, politično in socialno področje.

TOKIO, Japonsko ministrstvo financ je sporočilo, da bodo Japonsko obiskali guvernerji centralnih bank petih ali šestih azijskih držav, da se bodo pogovorili o ekonomskem sodelovanju.

TOKIO, Nad zahodno obalo Japonske je izginilo ameriško štiri motorno letalo za meteorološka raziskovanja. V letalu je 16 članov moštva.

TOKIO, Tajfun »Ema«, ki je divjal nad otokom Kjusiu, je terjal 19 človeških žrtvi, podrl pa štiri tisoč hiš.

Enotnost v različnosti

»Nacionalizem utegne biti za mnoge ljudi v svetu zastarel nauk. Za nas v Aziji in Afriki je glavna gonilna sila naših prizadevanj... Mi bomo z največjo hvaležnostjo sprejeli vsako pomoč, ki nam bo ponujena s katere koli strani, nikakor pa ne bomo dovolili, da bi nam kdo s kakršnimi koli materialnimi, prednostmi odkupil tudi najmanjši del naše trdo priborjene neodvisnosti.« — Predsednik republike Indonezije dr. Ahmed Sukarno na skupnem zasedanju senata in predstavnškega doma ZDA, 17. V. 1956.

Lani je neko francosko letalo, ki je letelo iz Indokine v Singapur, moralo zasilno pristati na Javi zaradi slabega vremena. »Ali sem v Bataviji?« je vprašal pilot po pristanku. »Vi bi se morali naučiti novega zemljepisja, ker je vaš zastarel. Batavije ni več!« so mu odgovorili. »Nekdanja nizozemska kolonija Batavija je danes Džakarta, glavno mesto svobodne Indonezije. To bi že morali vedeti.«

Morda je res, da je na Zahodu marsikateri dežela preobvela svoj nacionalizem že v devetnajstem stoletju (čeprav bi se dalo tudi o tem razpravljati), pa je nacionalizem tukaj zelo aktiven činitelj in popolnoma razumljiv. Ljudje, ki so se še pred kratkim kravro bojevali hkrati proti kolonialnim silam in za nacionalno in gospodarsko osvoboditev, so nujno občutljivi za vse, kar zadeva njihovo neodvisnost. Niso pozabljeni še razni Westerlingi, Van Kleeff, in drugi samozvani ko-

kolonialni gospodari — od Angležev, Špancev, Portugalcev in Francozov do Nizozemcev, ki so odstopili tudi največji kos tega bogatega področja. Če upoštevamo, da se o zemlje republike Indonezije razteza na približno 3000 otokih, postane očitno, kako težko je vzdrževati red in braniti neodvisnost take države. Tako velikega področja ni mogoče braniti samo z vojaško silo.

Seveda mora Indonezija tudi iz gospodarskih razlogov vzdrževati stike s čim več državami. To je zelo bogata dežela, izvaja pa v glavnem le surovine in ne končnih proizvodov. Zato je velik del njenega gospodarstva odvisen od izvoza in Indonezija se ne more vezati samo na nekavolno državo, ker so prav njeni izvozniki artikli, posebno kavčuk, podvrženi močni fluktuaciji na svetovnem trgu. Največ koristi, zase vidi v miroljubni, toda neodvisni politiki.

Zunanje politike pa ne določajo samo nade in ideali niti simpatije in antipatije posameznih državnikov in strank — in teh je prav v skladu z razdrobljenostjo državnega ozemlja zelo mnogo — ampak objektivni činitelji. In teh činiteljev je bilo po 27. decembru 1949, ko je Nizozemska priznala neodvisnost Indonezije, precej. Novi režim je podedoval opustošeno deželo in prazno drž. blagajno. Proračun za leto 1950 je predvideval primanjkljaj v znesku 1,5 milijarde guldenov, kar je znašalo približno 17% od skupne proračunske vsote.

Razsežnost Indonezije v primerjavi s Evropo

Komaj pridobljena suverenost in neodvisnost je močno vplivala tudi na stališče delavskega razreda, ki je pod Nizozemci prejemal bedne mezde. Marsikdo je mislil, da se bo položaj znatno popravil že s prenosom suverenosti. Težavne razmere in pomanjkanje, skakanje cen in gospodarska neurejenost — vse to je povzročalo nezadovoljstvo. Skupaj z zahtevami po zvišanju plač, ki so bile vsekakor razumne, so se pojavile tudi zahteve po nacionalizaciji raznih podjetij.

Zato je temu mlademu kolosu v Aziji potreben mir. Indonezija ne meji z nobeno državo, ki bi se utegnila spopasti z drugo. Lahko bi samo dejali, da meji na britansko in ameriško mornarico, ki nadzorujeta Indijski in Tih ocean. Indonezija tudi ne meji na Kitajsko in Sovjetsko zvezo. Zelja, da politične odnose z drugimi državami postavi na temelj medsebojnega spoštovanja in nevmesavanja kljub razlikam v družbeni ureditvi in ideologiji, je odločilen činitelj v takem gledanju na mednarodne odnose. Spomin na kolonialni režim, ki je deželo držal stoletja v zaostalosti, je še močno svež in odpor proti vsemu, kar je malo podobno kolonializmu, je močan. Ta psihološki moment močno vpliva na današnje usmerjenosti Indonezije.

Predsednik Sukarno se je v govoru na bandunški konferenci vprašal, kaj lahko store azijski in afriški narodi za mir v sve-

tu. Priznal je, da imajo le malo fizične sile. Celotna njihova ekonomska moč je raztresena in zato razmeroma majhna. Politika sile za njih ne pride v poštev. Diplomacija zanje ni vprašanje batine. Njihove državnike ne podpirajo reaktivna letala. Toda kljub temu lahko marsikaj store: lahko prispevajo svoj glas razuma v svetovnih zadevah ter mobilizirajo vso duhovno, moralno in politično moč Azije in Afrike za obratitev miru. Predsednik Sukarno je bil takrat gostitelj skoraj vse Azije in dela Afrike in je zato govoril v imenu dveh celin, toda to, kar je povedal, prav tako velja za Indonezijo.

Veliki zgodovinski družbeni procesi niso stvar trenutka, toda vsak narod doživi na svoji poti »veliki trenutek«, v katerem se strnejo boji, trpljenje, solze in kri, pa tudi sanje in upanje več rodov. Dobro poglejte mistično ptico »Garuda«, ki je v indonezijskem grbu simbol ustvarjalne sile. Sedemnajst peres v krilu in osem peres v repu spominja indonezijskega ljudstva na »veliki trenutek«: sedemnajst dan osmega meseca (avgusta) 1954, ko je sedanji predsednik Sukarno pred svojo hišo izobesil rdečo-belo indonezijsko zastavo in razglasil neodvisnost svoje domovine. In čeprav se je bilo treba za potrditev te neodvisnosti še kravo bojevati, je vendar ta datum upravičeno rojstni dan mlade republike — »veliki trenutek«.

B. Pahor

Velike možnosti v proizvodnji cinka

V okviru predvidenih ukrepov za napredek industrijske proizvodnje v letošnjem letu so zagotovljena potrebna denarna sredstva za izpolnitev industrijske cinka in njegovih proizvodov. Po študijah, ki morajo biti končane še letos, bi morali omogočiti pridobivanje cinka iz sivčinskih odpadkov in ostanokov pri elektrolizi cinka ter topljenju cinka. Nadajajo naj bi omogočili proizvodnjo cinkove pločevine ter elektropolirane pločevine in pod. Z osvajanjem novih proizvodov iz cinka bi pridobili proizvode, ki imajo na svetovnem tržišču daleč bolj ugodne cene. Pri proizvodnji elektrolitičnega cinka v kemično-metalurškem kombinatu v Sabcu dobivamo surovino, iz katere bi mogli proizvajati zgoraj našteje proizvode.

svetovnem tržišču, ker je na svetu malo tovarn za proizvodnjo čistega cinka. V Evropi so razen pri nas še tovarne v Franciji, Norveški, Belgiji in Italiji. Cink bo imel čisto 99,99% in bo predelan v domačih tovarnah. Predelava cinkovega koncentrata v čisti cink petkrat poveča njegovo ceno. Pod pogojem, da bi izvozili letno 12.000 ton čistega cinka iz elektrolize v Sabcu, ki zaslužijo skoraj milijardo dinarjev. S tem bi bila amortizirana elektroliza že v treh letih.

Pot do cinka s čisto 99,99% ni bila preprosta. Mnogi tuji strokovnjaki so delali na montaži naprav za elektrolizo, pri tem pa so ljubosumno čuvali tajnost tehnološkega procesa. Prav tako niso hoteli pristati v inozemstvu na priučetev naših

kadrov. Zaradi tega so morali poskušati z lastnimi silami. Pred nekaj leti je bil zgrajen majhen poskusni obrat. Na tak način je bil pridobljen cink s sprejeto navedeno čisto. Elektroliza cinka v sestavi kemične tovarne »Zorka« v Sabcu daje še nekoliko dragocinskih kovin. Razen železa, aluminija in anjmona, ki nimajo posebnega praktičnega komercialnega pomena za prvi kemično-metalurški kombinat, pridobivajo z elektrolizo še kadmij, kobalt in nikelj, ki zavzemajo pomembno mesto v proizvodnji te tovarne. Še nekaj podatkov. Da bi obratovali z normalno zmogljivostjo je potrebno tovarni najmanj 10 milijonov kilovatnih ur ali ena četrtina električne energije, ki jo proizvaja hidroelektrarna Zvornik na Drini.

Da bi zagotovili neovirano oskrbovanje elektrolize z električno energijo, je bil postavljen tudi poseben daljnovod od elektrarne do elektrolize. Pri praznjenju cinkovega koncentrata se osvobajajo velike količine plinov. Ti plini gredo skozi ciklone, kjer reducirajo prah, zatem pa v električne filtre, kjer pod napetostjo 70.000 voltov odstranjujejo tudi najmanjše prašne delce. Tako prečiščeni plini služijo proizvodnji zveplene kisline. Pri praznjenju cinkovega koncentrata bodo pridobivali letno okoli 25.000 ton razredene zveplene kisline, ki služi tovarni »Zorka« kot osnovna surovina za proizvodnjo 60.000 ton umetnega gnojila.

Prvi kemično-metalurški kombinat pri nas ne bi bil to, kar je, če ne bi do skrajnih možnosti izkoristili vse stranske proizvode pri pridobivanju čistega cinka. Poleg že navedenih stranskih proizvodov bodo izkoristili tudi »jalovino«, ki ostaja pri luženju. Po dvajsetih letih luženja te jalovine, jo bodo ponovno izkoristili za pridobivanje cinka.

ZA ODKUP SE NISO PRIPRAVLJENI

Kljub slabim izgledom v pomladanskih mesecih, bo letos v mariborskem okraju povprečno dobra letina. To velja zlasti za krompir in sadje, ki predstavlja glavna predmeta odkupa in prometa v jesenski trgovini, ko si gospodinjstva nabavljajo zimnico.

Sezona glavnih odkupov se sicer še ni pričela, pa je zelo blizu. Iz dosedanje prakse vemo, da je organizatorije odkupa skoraj vsako leto prehitel čas in ni bilo na razpolago potrebnih in urejenih skladišč, embalaže ali pa prevoznih sredstev. Odkup zgodnjih jabolk v minulnem letu bo ostal marsikomu v neprijetnem spominu še dolgo časa. Glede na vse to smo se pozanimali, kako so letos pri-

pravljene za odkup kmetijske zadruge mariborskega okraja, preko katerih naj bi se pretežno odvijal odkup kmetijskih pridelkov.

Bili smo nemalo presenečeni, ko smo zvedeli, da je bila pred dnevi na terenu Kmetijska in Sanitarna inšpeksijska služba, ki je ugotovila, da so kmetijske zadruge za sedaj na splošno zelo slabo pripravljene za odkup sezono in odgovorno delo, ki jih čaka. Razen redkih izjem, niso urejeni odkupni centri, pripravljena skladišča in embalaža.

Resda je v času, ki nas od glavne odkupne sezone še loči, mogoče nadoknaditi marsikaj, kar je zdaj v pripravah zamujenega. Odlaganje do skrajnega roka pa bi utegnilo imeti pomembne škodljive posledice za celoten potek odkupa, ki se je šele v preteklem letu začel resneje uveljavljati in ima mimo težav, ki bi jih s slabo organizacijo priprav za odkup sam zagrešil, dovolj drugih. Materialna škoda zaradi neurejenih skladišč, kvarjenje odkupljenega blaga, ki bi zaradi tega nezogibno nastalo, sta nedvomno dovolj pomembna razloga, zaradi katerih bi Sanitarna inšpekcija prepovedala odkup vsem tistim zadržam, ki ugotovljenih pomanjklivosti ne bodo pravočasno odpravili.

Vsak četrtek novi TT, v Ljubljani že v sredo popoldne

JUGOSLOVANSKI POSLOVNI KURIR

INFORMATIVNI LIST O PONUDBI IN POVPRASEVANJU NA DOMAČIH IN TUJH TRŽIŠČIH

Zaradi kompleksnosti problema, zaradi specifičnosti naših posameznih tržišč seveda ni lahka orientacija v tem novem razdobju razvoja našega tržišča. V zvezi s tem tudi ni lahko pravih odredil smer in program nadaljnjega razvoja posameznega področja. Prav zaradi tega, da bi našim potrebam pomagal našim gospodarstvom, ki se začel izhajati tekmi »Jugoslovanski poslovni kurir«, ki bo služil kot informativni list o gibanju ponudbe in povpraševanja na domačem in tujem tržišču in kot bodoči centralni organ našega gospodarstva za registriranje poslovno-ekonomskih, ekonomsko-informativnih in komercialnih obvestil ter vesti kot informativni svetovalec in pomočnik vsem, ki jim je v poslovnem udeleževanju nujno potrebna orientacija v dogajanjih na domačem in tujem tržišču.

Tak list naj bi spopolnil s svojimi informativno službo vrzel v naši gospodarski žurnalistiki, kajti obstoječi gospodarski listi imajo predvsem nalogo instruirati gospodarstvene kroge, jih opozarjati na nove predpise ter na pravilno praktično uporabo teh, medtem ko bo »Jugoslovanski poslovni kurir« objavljati cene, njih komercialni ter obravnavati s komercialnega in poslovnega stališča ter težiti za tem, da gospodarske kroge, zlasti pa komercialne kadre vsestransko informira o stanju na domačem in tujem tržišču.

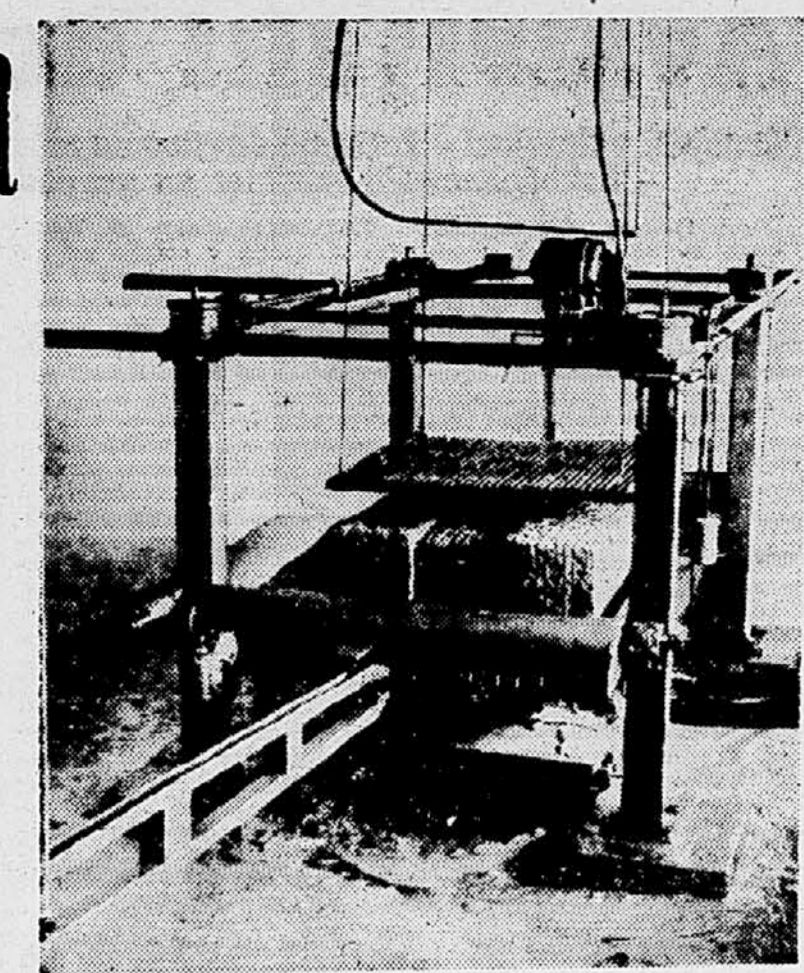
Razumljivo je, da bo vsem gospodarskim organizacijam tak informativni pomočnik in svetovalec izredno dobrodošel.

Uspeh v industriji marmorja

Proizvodnja sodobnih polnojarmenikov »Soča 56«

Naša država razpolaga s tolikimi in s tako bogatimi nahajališči okrasnega kamena, da imamo vse pogoje, da se pri nas razvije močna industrija marmorja. Reči pa je treba, da se v to industrijo pred vojno ni vlagalo dovolj sredstev, da ni bilo načrtne eksploatacije in da v tej industriji mehanizacije skoraj ni bilo ter je zato prevladovalo ročno delo. Nekoliko bolje pa je bila razvita obdelava naravnega kamena, čeprav so se s tem po večini ukvarjale le obrtne delavnice. Žične žage, polnojarmenike, brusilnice in ostale stroje za obdelavo kamena, zaradi uvažanja iz Italije in Nemčije. Uvažali pa smo tudi marmorne bloke, pa čeprav naši domači marmorji niti po kvaliteti niti po estetskem izgledu ne zaostajajo za tujimi marmorji.

Stanje se je zdaj v toliko spreminjalo, da Jugoslavija ni več uvoznik, pač pa izvoznik marmornih blokov in plošč. Ta industrija zaposluje zdaj že veliko število delavcev, in to rav-

Polnojarmenik za rezanje kamna izdelek Gorških strojnih tovarn in livarn

no v najsiromašnejših predelih naše domovine. Velika ovira še hitrejšega razvoja te industrije pa je bila zelo slaba mehanizacija. Ker brez strojev vseeno ni šlo, so podjetja bila prisiljena uvažati drago opremo; nekatera pa so se celo sama lotila izdelave strojev, ki pa razumljivo zaradi nestrokovne izdelave niso kvaliteten in temu ustreza tudi njihov učinek. Vse to pa velikih potreb po mehanizaciji še ni moglo zadostiti in zato je bilo potrebno misliti na domačo industrijsko izdelavo strojnih naprav za industrijo marmorja.

»Slovenija-impex« (sedanjaj »Tehno-impex«) je že 1951. leta dal prvo tako pobudo za izdelavo univerzalnih žičnih žag in modernejših polnojarmenikov z veliko kapaciteto. Koncem 1954. leta so dokončali prvo serijo — 20 žičnih žag.

Leta 1954 so prišli strokovnjaki do mnenja, da so v industriji marmorja trenutno najbolj potrebni manjši polnojarmeniki. Proizvodnjo teh so zato hoteli osvojitvi preko kot proizvodnjo velikih. Manjši so nemore zaradi nižje cene tudi dostopnejši manjšim podjetjem marmorne industrije. Industrijski biro v Ljubljani je zato ločil projektiranja manjšega sodobnega polnojarmenika. Stroj je konstruiral konstruktor Franc Kštel.

Razlogov, ki so privedli do odločitve za projektiranje in serijsko izdelavo manjših polnojarmenikov, je bilo več: V skoraj vseh naših kamnolomih izdelek povprečna velikost marmornih blokov manj kot en kub. meter. Kapaciteta mnogih podjetij, ki se ukvarjajo z eksploatacijo marmorja, ni tolikšna, da bi mogli popolnoma izkoristiti velike polnojarmenike, ki lahko letno razrežejo 800 kub. metrov blokov, iz katerih dobimo približno 24.000 kvadrat. metrov marmornih plošč. Da bi z velikimi polnojarmeniki rezali manjše bloke, bi ne bilo ekonomično in zaradi tega je bila zamisel Industrijskega biroja zares utemeljena in koristna.

V »Strojnih tovarnah in livarnah« v Novi Gorici so izdelali prototip, ki ga zdaj že od letošnjega aprila preizkušajo v podjetju »Naravnaj kamen« v Ljubljani. Izdelek je res kvaliteten in ponovno potrjuje sloves, ki ga to podjetje uživa na našem trgu.

Prototip se je pri delu izkazal

Železnica in potniki

Dne 3. septembra sem potoval iz Ljubljane preko Sežane v Gorico z vlakom številka 618. Vlak za Sežano je prispel že v Ljubljano z zamudo, ki smo je imeli pri odhodu iz Ljubljane že za 41 minut. Kljub temu potniki nismo izgubili upanja na zvezo v Sežani. V Postojni smo naprostiti sprevodnika, naj uprasha, če bo vlak v Sežani čakal. Odgovoril pa nam je, da je vlak pravkar odpeljal iz Sežane. Bili smo razočarani nad to vestjo, saj vemo, da stoji vlak, ki prihaja iz Sežane v Gorico, tam kar dve uri in pol, preden odpelje naprej proti Jesenicam. Najbolj so bile v skrbeh matere z majhnimi otroci, saj niso vedele, kje naj prebijajo noč. Če bi moral omenjeni vlak iz Gorice taja koj nadaljevati pot naprej proti Jesenicam bi razumeli dejanje železniške postaje v Sežani, tako pa nam ta nosterpek vsekar ni razumljivo.

Vladimir Korent

kot odličen, vendar so doslej na njem napravili že precej izprememb, tako da bodo izdelki rusijske proizvodnje, s katero so že pričeli, še popolnejši. Posebno presenetljivo je pri delu tega polnojarmenika dejstvo, da pri 30 listih dosega 2 cm reza na uro. Tolikšnega učinka ne dosega noben še tako moderen inozemski polnojarmenik.

Ta uspeh pri razvoju mehanizacije v marmorji industriji je tolikšen, da vsekakor zasluži večjo pozornost kot doslej tudi Zdrženja gradbene industrije in industrije gradbenega materiala, kakor tudi vezne gradbene zbornice, Industrijski biro v Ljubljani ima namreč namen osvojitvi tudi proizvodnjo raznih brusilnih strojev, stenskih žičnih žag itd.

V. V.

Pridelek bo manjši kvaliteta pa dobra

V dolenskih vinogradih bo letos znatno manj grozdja kot lani, kar je posledica ostre zime in in slabega vremena spomladi. Res pa je, da bo letos kvaliteta veliko boljša. Grozdeje zelo lepo zori, je zdravo in če ne pride kaj izrednega, bomo s kvaliteto letos lahko zadovoljni. Izredno topli ozroma vroči dnevi ugodno vplivajo na zorenje grozdja. Tudi ajda že dobiva zrnje, prav tako so se že koruzni široki pričeli obesati. Ponekod so pričeli z izkopom krompirja. Donos je po dosedanjih ugotovitvah nekoliko manjši kot lani, vendar ne povsod.

V nekaterih krajih se čutilo posledice suše. V Poljanski dolini ob Kolpi primanjkuje vode za ljudi in zlasti za živino, voderod, ki ga grade, pa je še suh. Zaradi suše bo znatno manj jesenske paše, kot bi jo bilo sicer glede na mokro poletje. Ponekod čakajo z izkopom krompirja, ker je zemlja trda, pa tudi zaradi vročine ni pripravljivo kopanje krompirja, dokler se vsaj nekoliko ne ohladi.

Sadja, zlasti jabolk in hrušk je več kot se je pričakovalo. Posebno v višje ležečih vaseh je sadja veliko. Na splošno je tudi sadje veliko lepše kot prejšnja leta. To je posledica skopljenja in čiščenja sadnega drevoja. Navzlic temu je promet s sadjem majhen. V nekaterih vaseh v okolici Metlike in tudi drugod je videti na tleh po sadovnjakih obilo sadja, ki propada. Kupcevi za industrijsko sadje ni, pa tudi za dobro zdravno namizno sadje ne veliko. Re-

Okrog 2000 mladine na delovnih akcijah

V vseh delovnih akcijah gospodarskega značaja in v delovnih akcijah za zgraditev športnih in telesno-vzgojnih objektov, je sodelovalo okrog 2.000 mladincev in mladink, ki so opravili v okviru 25.000 delovnih urami razna dela v vrednosti približno milijona, na dinarjev.

ZBOR PLANINSKIH METEOROLOGOV NA BJELASNICI V BOSNI

Z ozirom na zadnji odstavek članka pod gornjim naslovom, ki je bil objavljen dne 8. 9. t. l., daje Društvo meteorologov Slovenije sledeči popravek:

1. Sklep občnega zbora je bil: društvo bo skušalo v bodoče na podobne konference poslati evokve zastopnika;

2. Na občnem zboru našega društva ni bilo nikakega sklepa o pritožbi na višji forum.

Društvo meteorologov Slovenije

Najemnine lokalov in hišni sveti

Vzdrževanje in nadomestitev stanovanjskega sklada je zaradi visokih gradbenih stroškov draga stvar, medtem ko potrebna sredstva ne dotekajo v zadostni meri. Iz tega razloga se pojavljajo pri hišnih svetih težnje, za katere ne bi mogli trditi, da so pozitivne in koristne. Manjkajoča sredstva skušajo namreč dobiti hišni sveti predvsem z dviganjem najemnin za lokale. V občini center v Ljubljani odpade od 120 milijonov din sredstev za reprodukcijo izstrojenega stanovanjskega sklada le 12 milijonov din ali 10% na najemnine za stanovanjara, ves preostali znesek pa na najemnine za poslovne lokale. Pri vseh teh sredstvih, ki jih dajejo za najemnine poslovnih lokalov gospodarske organizacije, pa nimajo hišni sveti nikakršnih izdatkov za ureditvijo in vzdrževanje lokalov ter njihovih amortizacij, temveč nosijo vse izdatke same gospodarske organizacije — koristnice lokalov.

Dejanske najemnine, ki jih plačujejo gospodarske organizacije za poslovne lokale, v dokaj primerih že daleč presegajo ekonomske. Pri sedanjih gradbenih stroških znaša ekonomska najemнина za kvadratni meter stanovanja in lokalov pri stoletni amortizacijski dobi povprečno 40 dinarjev. Najemna za stanovanjara na področju bivšega MLO je znatna lani okoli 20 din za kvadratni meter, za lokale pa nad 100 din. Pri istih gradbenih stroških plačujejo gospodarske organizacije 5 do 6 krat višjo najemnino za kvadratni meter kot najemniki stanovanj — t. j. ena in pol krat višjo najemnino kot znaša ekonomska cena za kvadratni meter zadržane površine. Lokal »Slone« je na pr. oddal hotel po ceni 1000 din za kvadratni meter, kar pomeni 25 kratno preseganje ekonomske najemnine.

Podjetje »Mesnine« je potrošilo za adaptacijo in ureditev svojega poslovnega lokala v Copovi ulici nad 2 milijona dinarjev. S pogodbo med podjetjem in pristojnim hišnim svetom je bilo dogovorjeno, da slednji ne sme odpovedati lokala tri leta. Mesna najemna je bila določena v višini 15.000 din. Tako po preteku treh let je hišni svet dvignil najemnino na 25.000 din mesečno, kar zneso 416 din za kvadratni meter.

Podjetju »Kranjica« je hišni svet dvignil najemnino za lokal od 23 na 47.000 din, čeprav ne gre za lokal v strogem trgovskem centru. V teh prostorih mora po ves dan gojeti luč, zaradi centralne kurjave pa mora plačati podjetje še kurjača. Lokal stane tako dejansko 56.000 din mesečno in pride celo dražji kot lokali v strogem centru, kjer plača na pr. »Delikatasa« pred po-

što 300 din za kvadratni meter. Slaščičarni »Tivoli« je zvišal hišni svet najemnino od lanskih 45.000 din na 103.422 din letos. Pri tem obsega prodajni prostor le 127 kvadratnih metrov, ostali prostorski prostori s stranišči in hodniki vred pa 218 kvadratnih metrov.

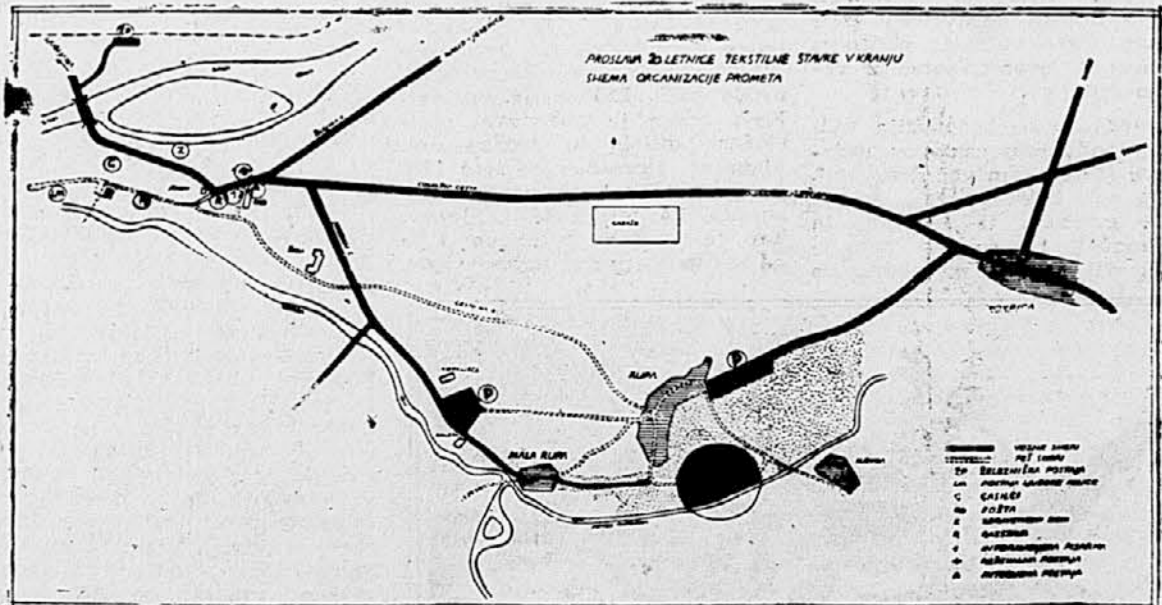
Gostinskemu podjetju »Daj-Dame« hoče hišni svet zvišati najemnino od sedanjih 60 na 120.000 din, medtem ko za investicije in popravilo lokala ne prispeva niti dinarja.

Vse to spravlja gospodarske organizacije v nenormalnem položaju, ko se skuša prevaliti nanje čimveč bremen. Gospodarske organizacije morajo poleg vseh predpisanih družbenih obveznosti, prispevka za stanovanjski sklad itd. nositi vse stroške za ureditev in vzdrževanje lokalov ter plačevati še najemnine, ki visoko presegajo ekonomske, ne da bi kakor koli bile deležne vsaj deloma ugodnosti pri uporabi teh najemnin. To pa konec koncev ne more ostati brez vpliva na cene v teh gospodarskih organizacijah, ali pa zmanjšati dobička zaradi povišanja materialnih stroškov.

Razen tega pa niso osamljeni primeri, ko posamezni hišni sveti forsirajo na račun gospodarskih organizacij privatnike, ne upoštevajo določila uredb, po katerem morajo biti člani hišnih svetov tudi vsi najemniki lokalov, postavljajo poleg visokih najemnin še razne posebne pogoje najemnikom lokalov itd.

Vse to narekuje potrebo po podrobnejši ureditvi najemnin za lokale, ki služijo sedaj izključno potrebam in namenom hišnih svetov, nič pa samim poslovnim lokalom in širšim potrebam po lokalih.

Z-ek

V nedeljo pričakujejo v Kranju okoli 40.000 gostov iz vse Slovenije, ki bodo prišli na veliko zborovanje ob priliki proslav 20-letnice velike tekstilne stavke v Sloveniji. — Naša slika kaže shemo ureditve prometa za pešce in vozila proti prostoru, kjer bo zborovanje

Zaloge v industriji

Nekatera podjetja v mariborskem okraju so v letošnjem letu ustvarila v svojih skladiščih večje zaloge, ker blaga zaradi položaja na tržišču niso mogla takoj prodati. Splošna ocena takšnega stanja zalog gotovih izdelkov je pozitivna, saj prvič po svoboditvi naše gospodarstvo stoji na trdnih temeljih. Prav tako so večje zaloge pozitiven odraz stabilizacije tržišča in uravnovešenja naših blagovnodenarnih odnosov. Zaloge so pravzaprav normalne, saj zadržujejo v mariborskem okraju skupno le 11 odst. skupne proizvodnje v letošnjem polletju. Proces ustvarjanja materialnih rezerv se bo tudi v bodoče nadaljeval, kar poraja zdravo gospodarsko osnovo in pravilna razmerja na tržišču. Stanje zalog gotovega blaga se je v mariborskem okraju najbolj povečalo v industriji gradbenega materiala in sicer na 663 odst. v primerjavi s prvim polletjem preteklega leta. Zaloge gotovega blaga so se povečale v istem obdobju v kovinski industriji na 374 odst., v grafični industriji na 326 odst., v lesni industriji na 311 odst. in v tekstilni industriji na 242 odst. Le kemična industrija je zabeležila manjše zaloge kot jih je imela pred enim letom (86 odst.). Skupno so se zaloge gotovih izdelkov v letošnjem prvem polletju povečale za 88,9 odst. v primerjavi z istim obdobjem preteklega leta. Cene, ki so v preteklih letih kazale nezadržano težnjo naraščanja, se za letos ustabile. Lani so v prvem polletju v zveznem merilu povprečno narasle za 4,5 odst., letos pa le za 1,9 odst. pri blagu za široko potrošnjo in za 1 odst. pri materialu za reprodukcijo. V okrajnem merilu pa je opaziti padec cen pri tekstilu, pohištveni industriji in pri gradbenem materialu.

Pri podrobnejši analizi porasta zalog gotovih izdelkov lahko ugotovimo, da je nova ekonomska politika zadržala obseg kapitalsne izgradnje in imela močan deflacijski učinek. Omejeni investicijski krediti in blokirana sredstva podjetij so vplivala na zmanjšanje investicijske potrebe. Pozornost vzbujajo zaloge nedovršene proizvodnje, saj se dejansko volumen proizvodnje in bistveno povečal. Zaloge polizdelkov so se napram stanju pred letom dni povečale za 9,8 odst.

M. K.

Najbolj nespametno bi bilo, če ne bi letos, ko je vreme tako ugodno, počakali s trgatvijo grozdja do skrajne možnosti in si tako zagotovili prvovrsten pridelek. V dolenskih hramih je še veliko neprodanih zalog lanskega prideka. Mnogo od tega stoji zaradi slabe kvalitete. Med temi zalogami pa je še dokaj dobrega pristnega vina, med drugimi sortami; tudi cvetka, kakršnega našlost zastoji iščemo v naših gostiščih.

(r)

PREDSTAVE SO OB...

Čeprav ne moremo reči, da v naših kinematografih tečejo najboljše filmi, gremo vendar radi kakšnega pogledat, čeprav je karbojka (našim kritikom se namreč včasih zdi, da je karbojka že kar vneprej treba obsojiti...) Ko pa se takole znajde pred izloženim okencem s filmskim programom, si v zadregi. Recimo, da je ura osem, pa se ti zapdi, da bi bilo dobro iti kaj pogledat. V okencu so slike, naslov filma, glavni igralci (po navadi z napak napisanimi imeni, kar pa ni tako hudo, ker jih spoznaš po slikah) in še odkok film prihaja, toča zaman boš iskal podatka, kdaj so v tistem kinu predstave. Spodaj, čisto na dnu čepi temna ploščica, kjer je prostor za to, toda prazna! Ne ostane ti drugega, kakor da poizkusiš srečo kar na slepo, kar pa je precejšen hazard, ker ima skoraj vsak kino v Ljubljani predstave ob drugačni uri.

Ostane ti še možnost, da kupiš časopis, kjer najdeš pod naslovom »Kino« potrebni podatke, ali pa, da poiščeš najbližjo oglasno desko, kjer so nalepljeni časopisi. Mislimo, da naši časniki ne bodo propadli, če izgubijo to ekskluzivnost obveščanja o času začetka predstavi in zato prosimo, naj bi tisto pozabljeno tablico v reklamnih okencih kinematografov leno povisali. Takole nekako: »Predstave v kinu Komuna (rečimo) so ob 16, 18, 20 uri...«

J.

SVETLOBE IN SENCE V STARI LJUBLJANI

Ne da bi podcenjevali blagodat tehnološkega razvoja in novo vskanjanje vsestranskega razvoja, a vendar — koliko našega lastnega bogastva in naše individualnosti ohranjajo v sebi tudi spomeniki naše kulturne preteklosti in z njo stara Ljubljana ter premoški drugi značilni trgi in kraji po Slovenskem, katerih dragocena podoba ostaja v današnjem po vsem svetu vse bolj monotonem izrazu toliko bolj redka, ki so pa včasih s prevladujočim omalovaževanjem in v gradbeni stihiji nezavedno potiskamo ob stran.

Stara Ljubljana, oni venec polipolj in hiše krog Starega trga, tja preko prvega Robbovega vodnjaka, potopi propada. Vse mogoče prezidave, ogromno križkražje, neokusnih napisnih plošč, zanemarjenost, prodajanje robe, ki smo jo včasih sramežljivo skrivali ob Ljubljani, prenatrpanost s stanovanjem in še marsikaj kaže enotno začrtoženo sliko te sicer harmonične celote.

Prav zaradi tega je posebna študijska komisija, ki jo je ustanovil svet za kulturo okrajnega ljudskega odbora v Ljubljani, začela svoje delo najprej z obravnavanjem tega predela stare Ljubljane. Seveda pa nima to namena, da bi pri tem ostali, kajti treba je misliti tudi na

dajalnami tako, da bi mimoidoči lahko opazovali obrtnike, recimo kakega rezbarja, pri njegovem zanimivem delu. Drugod po svetu znajo take krajevne značilnosti, ki izumirajo, izkoristiti do skrajnosti. Seveda bi vse te stvari veliko stale in zasebnim lastnikom stavb marsikaj teh izdatkov ne bi zmogli, tembolj, ker gre pri tem pravzaprav za ohranjanje spomenkov v javnem interesu. Zato bi bilo treba po eni strani gromotno pomagati pri kulturnih popravilih in zaradi tega si svet za kulturo prizadeva, da bi se ustanovil poseben sklad, iz katerega bi dobivali lastniki oz. trgovine posojila za taka popravila, po drugi strani pa, da bi bilo treba uvesti nek poseben režim v zvezi z lastniškimi prenosni v tem spomeniško zaščitenem delu mesta. Veliko primerov se dogaja, da zdej kupujejo te stavbe zasebniki po sošestinskih delih, kar seveda onemogoča smotrno skrb za tako stavbo. Tako je na primer nedavno neki obrtnik kupil štiri desetine znane Sreberne hiše na Starem trgu, ki bi bila sicer po svoji gradbeni dostojanstvenosti nedvomno bolj primerna za nameništev krške ustanove ali kakkega muzeja. Napska je bila tudi, da se je opustila nekdanja stara znamenita lekarna Trn-

gradu, kjer je Kersnikova spominska plošča.

Sicer pa je vprašan nedvomno v sam Ljubljani še cela vrsta in poseben širši referat za spomeniško varstvo, ki ga bo organiziral svet za kulturo, v katerega bi bili pritegnjeni tako lastni arhitekti kot zunanji sodelavci, bo imel nedvomno velik nalog.

Obnavljanje starega Rimskega zidu ugodno napreduje. Letos bo že obnovljen del zidu s parkom, tako da bo že sposoben ogleda, ostale dele pa bodo naprej obnavljali v prihodnjih letih. Prav tako uspešno napreduje tudi načrt celotne ureditve Križank. Dosedanje provizorično letno gledališče zadaj za obnovljenim Plečnikovim predverjem je pokazalo, da po svoji legi in akustiki povsem odgovarja, zaradi česar bodo v prihodnjih letih postopoma uredili na tem mestu stalno letno gledališče. V sedanji obnovljeni del Križank prav zdej postavljajo tudi Ganglovo elegično skupino, ki je prej krasila pročelje Opere. Staro Kozlerjevo hišo v Kardeljevi ulici bodo po sklepu okrajnega odbora verjetno slej ali prej morali zrtvovati potrebnim urbanističnim razširitvam v mestnem središču, vendar bi kazalo umetniško fasado te stavbe prenesti na stavbo neke v Tivoliju, tem bolj, ker je to pročelje po svojem značaju značilen okras za stavbo v parku in ki na sedanjem mestu ne pride niti do pravzaprav izraza. V Tivoliju bo okrajni ljudski odbor začel postavljati tudi vrsto kiparskih umetnin,

ki bodo umetniško povzdignile park. Prva med temi bo velika plastika Svojana Batiča »Balet«. Med drugimi novimi spomeniki, ki bodo odkriti v Ljubljani, bo prvi predvsem spomenik talcem v Gramozni jami, delo akademskega kiparja Borisa Kalina po načrtih arhitekta Glanza.

V zvezi z ustvarjanjem umetniških spomenikov pa zahteva vso pozornost tudi vprašanje umetniške livarne. Dosedanja livarna Umetniške zadruge v Ljubljani, ki kvaliteto ni bila najboljša, je trenutno v likvidaciji, zaradi česar se morajo spomeniki odlivati drugod, zlasti v Zagrebu. Nedvomno bi bilo prav, če bi se odgovorni gospodarski in kulturni činitelji zavzeli za to, da bi se ta livarna s potrebnim strokovno kvalitetnim kadrom v tej ali oni obliki znova odprla, saj dela ji z ozirom na aktivnost naših umetnikov in mnoge načrte, da omenimo samo kiparsko okrasitev nove skupščine, gotovo ne bo zmanjkalo še dolgo časa.

Ne zaradi poletne suše v kulturi sva s prof. Zvonetom Miklavčičem, načelnikom tajništva za kulturo pri okrajnem ljudskem odboru, zašla v ta in še mnoga druga vprašanja in v romantični gartic stare Ljubljane. V vdolbinah in vzpetinah starih portalov in baročnih fasad na videx brezpomembnih vegetativnih hiš se je lovilo toliko lepše svetlobe in senc, da bi bilo škoda odreči se temu ugodju in ga prepustiti stihiskemu zobu časa ter samo ravnih železobetonskih ploskev.

B. Pogačnik

zaščito drugih kulturnih spomenikov, na zavarovanje zelenih površin in ostalih značilnih naselij v okraju, zlasti na primer Kamnika, Logatca ali Vrhnike. Ko bo komisija svoje študijsko delo končala, bo poseben odbor pri občini Center njene načrte, vsaj kar zadeva staro Ljubljano, začel tudi izvajati.

Kar zadeva sam ljubljanski Stari trg, je komisija, ki jo vodi arhitekt Boris Kobe, začela pripravljati vrsto skrbnih načrtov, kako bi ta značilni predel mesta restaurirali. Pri tem ne bi šlo samo za obnovitev pročelja v takem stanju, kot so bile hiše nekoč, ampak bi skušali čim bolj približati nekdanjemu stanju tudi notranjostno hiš. Zanimljivo je komisija že izdelala načrte za obnovitev desetih pročelij. Pri čemer pa je to delo izredno zahtevno, saj za vse te stavbe trenutno nimamo izdelanih še nobenih izmer. Glede ureditve notranjostne povzroča seveda največ težav prenaseljenost stanovalcev, pri čemer je v današnjem stanju nemogoče misliti na potrebno estetsko in zgodovinsko kulturo. Stanovalce bi bilo treba razredčiti in za velik del med njimi preskrsbeti primernejša stanovanja drugje.

Pomisli bi tudi na trgovske lokale, kajti mnogi, ki so zdaj tam, ne odgovarjajo, brez lokalov pa tudi ta predel ne more živeti v svoji pravi funkciji. V dosedanem gospodarskem tempu se je pokvarila že marsikateri prejšnji reprezentančni trgovska hiša, na primer z dozidavo stropa v bivši Souvanovi trgovini, sedanjem »Dommu«, ali v trgovini »Kranjica«, kjer je bil nekoč trgovec Samec. Nasilno naprej na pločnik potiskamo izložbena okna, kar je predvse občina na tistem področju zaradi posebnih davčnin, ki jih je na račun dobila, je treba spet poravnati s pročelji. Pa tudi, sicer uglašiti značaj trgovskih lokalov z značajem ostalega arhitektonskega okolja. Ne bi bilo napak uvesti tih značilnih obrtniške delavnice s pro-

kozco, pri čemer je bila njena dragocena starinska lekarniška oprema in pohištvo razvečeno na vse strani. To staro lekarno bi bilo treba spet obnoviti — seveda v primernem obsegu, a vendar z njeno živo funkcijo vendar.

Da včasih pri takih namerah restauriranja nastelimo na povsem malenkostne tehnične prepreke, ki pa se jih brez dobre volje ne da premostiti, vidimo že pri vprašanju strešnih opek. Značilne vegaste strehe starega ljubljanskega mesta so kričeče in neskladno zakpane z novo rdečo opeko, kajti nasa opekarska industrija prav nikjer ne izdeluje več tlačnih bobrovcev, ki so dajali streham njihovo značilno barunasto prevleko, ampak samo vlečene. Res da so vlečeni strešniki nekoliko cenejši v proizvodnji, vendar bi kazalo, da bi se vsaj en obrat za potrebe starih spomenikov ukvarjal tudi z izdelovanjem pravišnje tipa bobrovcev.

S starih streh pod grajskim pobočjem je razgovor prešel na sam ljubljanski grad. Okrajni svet za kulturo zavzema stališče, da bi bilo treba tudi ta spomenik dokončno obnoviti in ga umorabiti za muzej. Zaradi gradbene ločenosti posameznih delov gradu bi bilo tu obnavljanje možno v posameznih etapah in skladno s tem naj bi se tudi nekateri primarni oddelki Narodnega muzeja, zlasti s listni- mi ekspozicijami, ki niso občutljivi za vlažo in temperaturne spremembe preselili v grajske prostore. Seveda, tudi tu ostaja še vedno nerazrešeno vprašanje več kot 40 stropov v sedanjem gradu, kjer je bila že huda o gradnja, te nadlo tudi vprašanje, kako je z uvedo Kersnikovega gradu na Rudi na Ljubljani, ki je eden naših najbolj zanimivih etnografskih spomenikov, ki na potem ko je bil med vojno poškodovan, zdej neznatno napreduje. Za zaradi splošnega vpadanja stavbe Kersnikovega, na tudi iz arhitektonskih razlogov bi bilo namreč da bi se razstaviral vsaj stolp in onj del

Indonezijska književnost in njeni tvorci

Kadar se popotnik vozi z ladjo nekaj dni in noči mimo neštetiht raztresenih velikih in malih indonezijskih otokov in končno pristane na Javi, ki je politično, gospodarsko in kulturno središče republike Indonezije, nehoti pomisliti tudi na občevalni jezik in kulturno življenje te mlade, do nedavna še kolonialne države, raztresene po otokih med Indijskim oceanom in Kitajskim morjem, severno in južno od ekvatorja. Razumljivo je, da je na tako velikem, a razkosanem področju le težko dosegljiva narodna enotnost prebivalstva, ki se predvsem odraža v govoricah in v kulturnem izživljanju. Občevalni jezik večine indonezijskega ljudstva je še danes mešanica mnogih jezikov in narečij. Razen indonezijskega, ki je bil leta 1928 proglašen za oficijalni jezik, govore ljudje še malajski, kitajski, indijski in seveda tudi še portugalsko in holandsko, ki so ga prvi kot drugi kolonizatorji razširili po vseh otokih ozemljih. Vsi ti jeziki pa se cepijo še v razna narečja, ki so povsem normalni pojav zaradi oddaljenosti posameznih otokov in celo marsikje raznih področij na otokih samih, ki jih dele in oddaljujejo še vedno neprelozene džungle pokrajine. Vse omenjene jezike in pa dejstvo, da je v Indoneziji še danes komaj štiri odstotke prebivalstva pisemnih, kar predstavlja največji odstotek nepisemnosti izmed vseh južnoazijskih držav, seveda otežujejo predvsem razni domače književnosti. Prizadevanja nove vlade hočejo ta nedostatek postopoma odpraviti, kajti silna domovinska zavest med Indoneziji pri osvoboditvi vse bolj raste, kar se po-

zna tudi že na umetniškem področju, zlasti v novih indonezijskih filmih in v literarnih delih.

Zmotno pa bi bilo misliti, da se kljub omenjenim težavam njihova literatura ni razvijala že v davni preteklosti, to je, pred starodavnim hindu obdobjem, kot sami imenujejo prvo obdobje v razvoju indonezijskega literarnega ustvarjanja. Čeprav o literaturi v tem obdobju ni mnogo znanega, vendar so našli le toliko gradiva iz te dobe, da se more iz njega sklepati, da je že takrat obstajala na indonezijskih otokih literatura.

V drugem, hindu-budističnem obdobju, se je literatura razvijala v glavnem na dvoru kraljevih plemičev, kot sem razvidel iz gradiva v muzeju v Djakarti in iz pojasnih za literaturo vnetega indonezijskega študenta, ki me je ljubezljivo vodil po muzeju. Čeprav velika večina ljudi še danes ne zna pisati in brati, se je pisemnost že takrat med njimi zelo upoštevala. Kraljevi plemiči so v tisti dobi za vedno štirili krog piscev na ta način, da so jim nudili razne ugodnosti. Zato pa so jih pisatelji v zahvalo v svojih delih noveličevali. Zaradi tega je bilo v tem obdobju že veliko število pisateljev in vesnikov. Posebno v času vladavine kralja HaJam Wuruka in znanega ministrskega predsednika Gadiah Mada, je literatura vidno napredovala. Med znamenite pisce tega obdobja nričnemo predvsem PU PRAPANTJA, ki je napisal

»Negarakertagama«. To delo ima veliko zgodovinsko vrednost in se mnogo omenja v indonezijskih zgodovinskih knjigah. Knjiga predstavlja zbirko vseh potovanj kralja HaJam Wuruka in govori o veličini in slavi Madjapahitskega kraljestva. Drugi znameniti pisatelj je bil PU TANTULAR, ki je napisal »Pararaton«, zgodovinsko knjigo o indonezijskih kraljih, ki so živeli v tem obdobju. Prav od PU TANTULARJA izvira geslo »Bhinneka Tunggal Ika«, kar pomeni »Stoga — enotnost različnosti«.

Knjige v hindu-budističnem obdobju so bile večinoma napisane v javanskem jeziku ali v sanskritu.

V tretjem, islamskem obdobju, je literatura precej naglo napredovala, prav glede na večje število literatov med ljudstvom. Med priznane pisatelje tega obdobja se uvrščajo ROGGOWARSITO in JOSODIPURO, ki sta oba živela v času princa Surakarta v centralni Javi. Vse njune knjige so bile pisane v javanskem jeziku. Istočasno so se pojavili mnogi pisatelji tudi v drugih predelih otčija. Vsak izmed njih pa je uporabljal v svojih delih jezik svoje dežele. Tako so nastajale knjige tudi v malajščini.

Z gojitvijo politične zavesti pri indonezijskem ljudstvu na prehodu v 20. stoletje je literatura zavzela v tej deželi v glavnem drugačno obliko. V vseh predelih otčija so začeli ljudje pisati vedno bolj v indonezijskem jeziku. To

obdobje predstavlja pravzaprav resnični začetek indonezijske literature, saj je odslej indonezijski jezik služil kot sredstvo za umetniško izražanje misli in čustev.

Literatura posameznih krajev se je vedno bolj pomikala v ozadje. To je bil začetek moderne, ki zavzema pomembno četrto obdobje v indonezijski literaturi. V tem obdobju obstaja literatura predvsem iz novele in poezij. Novele so bile zgodbe z moralno tendenco, medtem ko je najbolj znana oblika pesmi — pantun — v kratkem postala najbolj popularna med indonezijskim ljudstvom. V mnogih spisih te dobe je bil precej viden vpliv Nizozemske. To je bil predvsem rezultat dolgotrajnega njihovega kolonialnega vladanja v Indoneziji. V poznejših dvajsetih letih so mnogi pisatelji, ki so se združili v literarnem klubu »PUDJANGGA BARU«, skušali zlomiti ta vpliv z iskanjem novih izvirnih oblik. Najbolj znana literarna osebnost kluba »Pudjangga Baru« je njegov ustanovitelj, odvetnik, poet, esejist in učitelj ST. TAKDIR ALISJAHBANA. Njegov glavni cilj je bil, uvrstiti tudi Indonezijo na zasluženje mesto med narodi, kar je občutil tudi v njegovih esejih in novelah. Takdir je hotel nemudoma prekiniti s preteklostjo. Vedel je, da bo to mogoče doseči z dinamično literaturo zahoda, vendar brez vpliva na njihovo miselnost. Po Takdirjevem prepričanju naj bi indonezijski pisatelji izpopolnili svoje poslanstvo ne samo kot posamezniki, ampak tudi kot voditelji svojega ljudstva v borbi za svobodo. Takdirjeve ideje so jasno izražene v njegovih novelah, kot so »Dian Jang Ta Kundjung Padam«, (Večno goreča luč) in »Lajar Terkembang« (Razprostrta jadra).

Osvoboditev izpod japonske okupacije je mejnik v razvoju indonezijske literature. To leto je bilo leto vzpona nove generacije, ki si je nadela naziv »Generacija 1945«. Ta se je po slogu ločila od »Pudjangga Baru« v tem, da je opustila glavni poudarek na ritem in rimo. Trpljenje in stiska, žalost in skrb, ki so vladali pod japonsko okupacijo, in stalna nevarnost smrti, so po osvoboditvi, še bolj pa po razglasitvi neodvisnosti, razvili intenzivnejše razglabljanje o življenju. Zato se nemudoma prekinili s kompliciranim vsiljenim stilom predhodnikov in svojih šolskih predstojnikov, ker so smatrali, da je staromodni in okorel. Ustvarili so nov stil, v katerem so pripisovali neprecenljivo vrednost svojim izkuštvom voj. časa. Kot duhovnega vodjo te generacije priznavajo popularnega pesnika CHAIRIL ANWARZA, ki je leta 1949 umrl, star komaj osemindvajset let. Chairil Anwar je posedoval spretnost in opisovanju razpoloženj in občutkov v kratkih ostrih stavkih, kot se nihče pred njim. Njegovi zbrani snisi »DERU TJAMPUR DEBU« (Okolje ropote in dima) so bili objavljeni v letu njegove smrti. Pomembni pisatelj nove povojne generacije pa so še ROSIHAN ANWAR, IDRUS, ASRUL SANI, PRAMUDYA ANANTA TUR, ACHDIAT K. MIHARDJA in AOH K. HADIMADJA. Vsi ti se ukvarjajo s pisanjem kratkih zgodb v prozi, medtem ko Rosihan Anwar tudi pesmi.

Iz vsega navedenega, kar sem zvedel v Djakarti v razgovoru z različnimi kulturnimi delavci in črpal iz gradiva pisatelja SUKARNA, razvidimo, da se razvoj sicer še skromne indonezijske literature ni ustavil niti v najhujših časih kolonializma, niti med vojno okupacijo. Domovinska zavest in pa želja po izobrazbi, ki sta vse bolj rasli v svobodoljubnih žnjah tlačnega indonezijskega ljudstva, sta našli odmev tudi v literarnih stvaritvah mladih naprednih indonezijskih književnikov, ki se v svojih delih vse bolj lotevajo tudi tendenc družbenih problemov preteklosti in sedanjosti. In teh ni malo, če pomislimo na žalostno dediščino zavojevalcev in nekdanjih izkoriščevalcev socialno ogroženega in po njihovi zavestni malomarnosti kulturno zaostalega indonezijskega ljudstva. Nov duh, ki je zavel na svobodnih indonezijskih otokih, daje največje poročilo za nemoten razvoj kulture, v kateri zavzema vse bolj častno mesto prav mlada literarna generacija, katere dela so vredna, da jih pozna vse svobodoljubni svet.

AMERIŠKI BALET V JUGOSLAVIJI

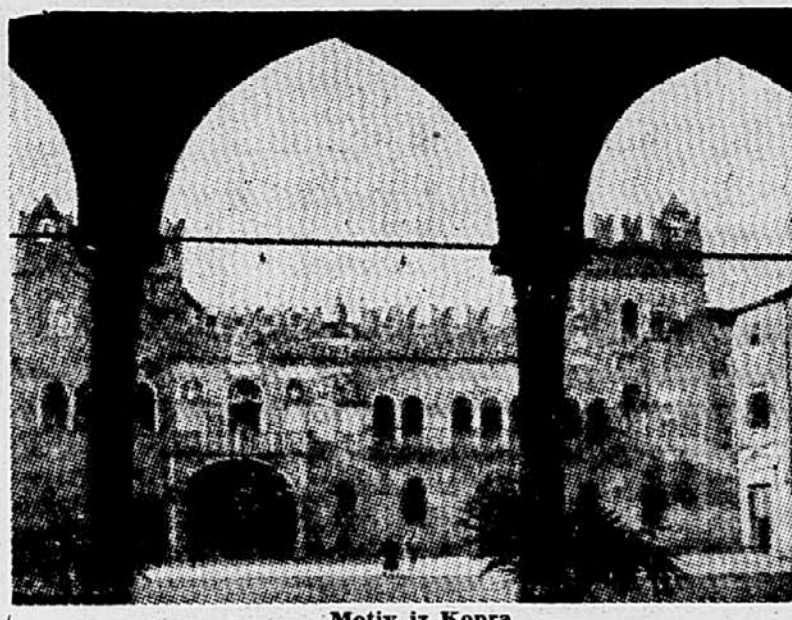
Te dni se je mudil v Jugoslaviji eden najboljših in najbolj značilnih baletnih ansamblov, Ballet Theatre iz New Yorka. Ustanovljen je bil leta 1940 z namenom, da ohrani tradicije klasičnega baleta in istočasno tudi sodobnim umetnikom možnost za ustvarjanje moderne plesne umetnosti. V šestnajstih letih intenzivnega dela, kamor sodi tudi več dolgotrajnih turnej po Evropi, se je Baletno gledališče razvilo v izredno učinkovit ansambel, ki s vso tehnično popolnostjo obvlada klasične baletne oblike, hkrati pa uspešno ustvarja moderno, originalno ameriško plesno umetnost. Zagrebška kritika na primer poudarja, da so vsi člani ansambla brezhibni umetniki in da je gostovanje v resnici pomenilo veliko baletno doživetje. Škoda, da Ballet Theatre nismo videli tudi v Ljubljani. — Na sliki prizor iz baleta »Medigra« J. Robbinsa, ki sodi med tipične ameriške stvaritve.

Maribor v počastitev 20-letnice tekstilnih stavk

Mariborski tekstilci in drugi delovni kolektivi v mestu in okolici so te dni sredi proslav v spomin na tekstilne stavke leta 1936. Poseben odbor, osnovan v ta namen pri okrajnem sindikalnem svetu, je proslave kar najdostojnejše pripravil. Večji del vsi kolektivni tekstilnih podjetij so sklicali slavoslovesne seje delavskih svetov, razen tega pa so imeli tudi širše proslave, na katerih so v celoti z delavstvom obujali spomine na borbene dni iz delavskega gibanja. Te proslave se niso omejile samo na podjetja tekstilne industrije, temveč so to obletnico počastili tudi v ostalih delovnih kolektivih, saj je bilo doslej že 19 večjih prireditelj in proslav. Ena izmed pomembnih proslav je bila v nedeljo v Mariborski tekstilni tovarni, kjer so odkrili tudi spominsko ploščo padlim borcem NOB, ki so bili hkrati tudi voditelji in stavkari in gibanjski tekstilci. Te proslave se bodo še nadaljevale vse do odhoda v Kranj, kamor se je prijavilo dostoj iz Maribora in okolice nad tisoč udeležencev.

Podobne proslave kot v Mariboru potekajo te dni tudi v kolektivih tekstilne industrije na področju celotnega okraja. Spomini na tekstilne stavke so še zelo živi. Manjši tekstilni kolektivi so deloma stopili v stavko že leta 1935, tako v tekstilni tovarni v Otiškem vrhu, v Rušah in drugod. V teh dneh bodo udeleženci stavk tudi v teh kolektivih pripovedovali mladi generaciji tekstilcev o svojih težkih preizkušnjah v pogojih kapitalistične družbe za delavske pravice.

Mariborski tekstilci in drugi delovni kolektivi v mestu in okolici so te dni sredi proslav v spomin na tekstilne stavke leta 1936. Poseben odbor, osnovan v ta namen pri okrajnem sindikalnem svetu, je proslave kar najdostojnejše pripravil. Večji del vsi kolektivni tekstilnih podjetij so sklicali slavoslovesne seje delavskih svetov, razen tega pa so imeli tudi širše proslave, na katerih so v celoti z delavstvom obujali spomine na borbene dni iz delavskega gibanja. Te proslave se niso omejile samo na podjetja tekstilne industrije, temveč so to obletnico počastili tudi v ostalih delovnih kolektivih, saj je bilo doslej že 19 večjih prireditelj in proslav. Ena izmed pomembnih proslav je bila v nedeljo v Mariborski tekstilni tovarni, kjer so odkrili tudi spominsko ploščo padlim borcem NOB, ki so bili hkrati tudi voditelji in stavkari in gibanjski tekstilci. Te proslave se bodo še nadaljevale vse do odhoda v Kranj, kamor se je prijavilo dostoj iz Maribora in okolice nad tisoč udeležencev.

Motiv iz Kopa

Na Koprskem že 135 požarov

Neposredna škoda, ki jo je povzročilo v koprskem okraju v letošnjem I. polletju 135 registriranih požarov, je znašala nekaj nad 14 milijonov din. Ta škoda je v okviru povprečja zadnjih 3 let, zaskrbljujoče pa je dejstvo, da število požarov samih stalno narašča. Vse leto 1954 jih je bilo na tem področju 93, lani 110, letos pa samo v I. polletju že 135.

Naimec. Z neski, ki so jih dale občine letos, se ne morejo pohvaliti; zlasti ne občinski ljudski odbor Koper, ki ni namenil protipožarni varnosti niti dinarja; kakor da niso te potrebe prav na njegovem področju največje v vsem okraju.

Največje število požarov zaradi nerednega čiščenja dimnikov odpadke na mesta oziroma občine ob morju. Vseh takih požarov je bilo v okraju v letošnjem I. polletju 26, od tega ob obmorskih občinah 22. Razlogi so jasni: burja, malomarnost ljudi in ne na koncu pomankljiva organizacija dimnikarske službe ali bolje pomanjkanje dimnikarjev. Kakšno vlogo igra pri tem prav ta burja, pove najbolje dejstvo, da je bilo največ požarov v prvih treh mesecih letos in sicer 113 (od 135).

Slovenske gorice

Odkup sadja
Odkupovanje sadja poteka v zadnjem času v Slovenskih goricah najboljše v kraju, kjer se kmetijske zadruge na odkup dobro pripravile. Pohvalimo lahko zadruge v Lenartu, Gradšču, Voličini, Jurovskem dolu, Cerkevniku, Trati, Zg. Stavnici in drugod. Letos posvajajo več pozornosti tudi kvalitete sadja. Tisti sadjarji, ki pravilno negujejo sadovnjake, bodo prav gotovo lahko dražje prodali svoj pridelek.

BILIZU in DALEC

Koncert v Celju
Mimolo sobota sta imela v celjskem Narodnem domu vzajemni koncert tamburška orkestra prosvajnih društev »Tine Rožanc« iz Ljubljane in »France Prešern« iz Celja. Orkestra sta nastopila najprej ločeno, prvi pod taktirko tov. Jagodiča, drugi pod taktirko tov. Hočevarja, za zaključek pa združena tudi pod taktirko tov. Hočevarja. Medtem ko je bilo težje skladbi ljubljanskih tamburšev na narodni glasbi, je bilo pri celjskih na sodobni na klasični. Koncert je bil med poslušalci zelo priljubljen. Izvajalca ga bosta zaradi popularizacije te vrste glasbene delavnosti ponovila še v Ljubljani, Mariboru in drugih krajih Slovenije. V Celju je koncert pomenil tudi začetek nove koncertne sezone.

Iz Radomelj
Pri nas so igrali igralci iz Komende z »Miklovo Zalo« v povsem napolnjeni dvorani. Vsi igralci z režiserjem vred so se zelo potrudili in zaslužijo vse priznanje. Vsi želimo, da bi v našem kulturnem domu videli v bodoči sezoni več dramskih prireditev kot doslej. Prav bi bilo, da bi naše prosvetno društvo pokazalo, da moče zaostajati za drugimi. Nedavno so pri nas gostovali tudi igralci iz Mengša z opereto »Oj to letovo sreca. Tudi ta prireditev je povsem uspešna.

Te dni smo priredili veliko zimorsko razstavo, ki si jo je ogledalo dosti kmetolovcev. Razstavljena je bila zelo lepa živina. Najboljša je bila nagrana. Razstavo je priredila tukajšnja kmetijska zadruga, ki pripravlja za bližnje bodočnosti še veliko sadjarsko razstavo. N. V.

POMURJE

Seminar za vzgojitelje
Ob priložnosti novega šolskega leta je bil v Murski Soboti vednoval seminar za vzgojitelje osnovnih šol za ravnanje nižjih gimnazij v Pomurju. Na seminarju, ki se ga je udeležilo nad 90 učiteljev in ravnateljev, so predavali znani slovenski pedagogi, profesorji Gustav Silih, dr. Segula, Rudolfova in drugi. Sekretar okrajnega komiteja ZKS v Murski Soboti, tov. Miroslav Letenšek, je predaval učiteljem o delu učiteljev na družbenem in političnem polju, zvezni ljudski poslanec Ivan Sitar o študijski knjižnici Pomurja, predsednik okrajnega ljudskega odbora Franc Rogl pa o vlogi družbenega upravljanja v šolstvu. Pred predmetom sole je bil v Rakčanu pri Murski Soboti tudi tečaj za učitelje ročnih del na solah v Pomurju.

DOBLENJSKO

V počastitev 50-letnice telovadnega društva
Ribniški študentje, članj TVD »Partizani«, so nedavno uprizorili pravljično igr »Najlepša roža«. Uprizoritev, ki je spadala v okvir programa ob proslavi zlatega jubileja telesne vzgoje v Ribnici, je lepo uspela, saj so številni gledalci nagradili igralce z dolgotrajnim plaskanjem.

Zborovanje etnografov
Na podobo Zavoda za spomeniško varstvo LRS bo konec tega meseca v Murski Soboti zborovanje slovenskih etnografov. Zborovanje bo trajalo predvidoma štiri dni. Na njem se bodo etnografi seznanili predvsem z razmerami v Pomurju. Na zborovanju bodo razpravljali tudi o spomeniškem varstvu in muzejski dejavnosti. Slovenski etnografi si bodo v času zborovanja ogledali tudi kulturne spomenike v Pomurju.

Tišina
Pred dnevi je bil na Tišini sestanek vaškega odbora, odbora, odbora Rdečega križa in Socialistične zveze. Na sestanku so sklenili, da bodo izvedli v vaseh bivše tišinske občine akcijo za zbiranje prostovoljnih prispevkov, predvsem v poljskih pridelkih. Te bodo podarili ljudem v vaseh, kjer je toča uničila lase pridelke. Zamisel je res hvalevredna in bi bilo prav, da bi jo posnemali tudi drugod.

Kmetijska zadruga na Tišini v zadnjem času lepo napreduje. Izkazala se je predvsem z odkupom semen in karnatke, ki ji

je dal tudi lep dobiček. Zadruga si je kupila tudi mlaticino, ki so jo zadrugi zelo veselili, čeprav so bili pred nakupom nekateri protij temu. Trenutno dograjuje dvorano v Zadruginem domu, ki jo bodo v kratkem opremili s kinematografom.

UREJEVANJE PROSTOROV

Delovni kolektiv gospodarskih podjetij v Ljutomeru so v zadnjem času začeli posvečati vse več skrbi zunanji in notranji urejitvi poslovnih prostorov. Tako je delovni kolektiv trgovskega podjetja »Zarja« uredil moderen trgovski lokal za specializirano trgovino in delikateso, sedaj pa preurejajo še lokal za manufakturno trgovino in konfekcijo. Tudi delovni kolektiv podjetja »Kontekcija« je preuredil in obnovil svojo zgradbo ter jo opremil z novimi reklamnimi napismi. Taka podjetja znatno prispevajo k lepšemu izgledu mesta.

OBETA SE JIM LEP NAPREDEK

V Gorenjah, v bližini Smartnega ob Paki, imajo že nekaj časa kovinsko podjetje, ki dosega v proizvodnji sadnih mlinov in mlatic iz leta v leto lepše uspehe. Medtem ko so do nedavnega izdelovali še različne vrste mlatic, so se pred kratkim odločili le za dva tipa. Ta sta prilagojena predvsem razmeram in potrebam slovenskega kmetijstva in potrebam kmetijskih zadrug ter državnih posestev. Za ti dve vrsti mlatic je kar precejšnje povpraševanje. Začeli so jih izvažati že tudi v druge republike.

PLISKOVICA NA KRASU

Pri nas že dolgo časa razmišljamo o združitvi naše kmetijske zadruge z zadrugo v Dutovljah. Zakaj do združitve še ni prišlo, je težko reči, glavni vzrok pa bo vsekakor dejstvo, da so posamezniki zelo ozko gledali na gospodarski napredek kmetijstva. Prav ta pa vse bolj narekuje čimprejšnjo združitve. Zadruga v Pliskovici ima samo trgovino, okoli katere se odvija vsa njena dejavnost. Vsekakor bo združitve omenjenih zadrug koristna predvsem za Pliskovico in Kosovelje.

Vinogradi dobro kažejo
Zadnje tople vreme je zelo povoljno vplivalo na razvoj vinogradov. Grozdje, zlasti ranih, se že barva in če bo še nekoliko topljega vremena, bo letošnji pridelek po kakovosti boljši od lanskega. Pozna se pa vseeno posledice pomladanske pozebe, še bolj pa toče, ki je v nekaterih delih Slovenskih goric, zlasti v okolici Radgone, Kapele in Jeruzalema, napravila grozdni pridelki. Toča je uničila tako oklesano, da so ostali in trdi samo razcefrani listi in grozdni peclji. Toča je uničila 70 do 100 odstotkov pridelka. V ljutomerskem okolišju so še precejšnje zaloge lanskega pridelka - okrog 40 vagonov - in vinogradniki so v skrbnih kam z njim. Za novi pridelek je že dosti zanimanja in kaže, da bo spričo boljše kakovosti šel v denar.

OBETA SE JIM LEP NAPREDEK

V Gorenjah, v bližini Smartnega ob Paki, imajo že nekaj časa kovinsko podjetje, ki dosega v proizvodnji sadnih mlinov in mlatic iz leta v leto lepše uspehe. Medtem ko so do nedavnega izdelovali še različne vrste mlatic, so se pred kratkim odločili le za dva tipa. Ta sta prilagojena predvsem razmeram in potrebam slovenskega kmetijstva in potrebam kmetijskih zadrug ter državnih posestev. Za ti dve vrsti mlatic je kar precejšnje povpraševanje. Začeli so jih izvažati že tudi v druge republike.

OBETA SE JIM LEP NAPREDEK

V Gorenjah, v bližini Smartnega ob Paki, imajo že nekaj časa kovinsko podjetje, ki dosega v proizvodnji sadnih mlinov in mlatic iz leta v leto lepše uspehe. Medtem ko so do nedavnega izdelovali še različne vrste mlatic, so se pred kratkim odločili le za dva tipa. Ta sta prilagojena predvsem razmeram in potrebam slovenskega kmetijstva in potrebam kmetijskih zadrug ter državnih posestev. Za ti dve vrsti mlatic je kar precejšnje povpraševanje. Začeli so jih izvažati že tudi v druge republike.

PLISKOVICA NA KRASU

Pri nas že dolgo časa razmišljamo o združitvi naše kmetijske zadruge z zadrugo v Dutovljah. Zakaj do združitve še ni prišlo, je težko reči, glavni vzrok pa bo vsekakor dejstvo, da so posamezniki zelo ozko gledali na gospodarski napredek kmetijstva. Prav ta pa vse bolj narekuje čimprejšnjo združitve. Zadruga v Pliskovici ima samo trgovino, okoli katere se odvija vsa njena dejavnost. Vsekakor bo združitve omenjenih zadrug koristna predvsem za Pliskovico in Kosovelje.

Neposredna škoda, ki jo je povzročilo v koprskem okraju v letošnjem I. polletju 135 registriranih požarov, je znašala nekaj nad 14 milijonov din. Ta škoda je v okviru povprečja zadnjih 3 let, zaskrbljujoče pa je dejstvo, da število požarov samih stalno narašča. Vse leto 1954 jih je bilo na tem področju 93, lani 110, letos pa samo v I. polletju že 135.

Največje število požarov zaradi nerednega čiščenja dimnikov odpadke na mesta oziroma občine ob morju. Vseh takih požarov je bilo v okraju v letošnjem I. polletju 26, od tega ob obmorskih občinah 22. Razlogi so jasni: burja, malomarnost ljudi in ne na koncu pomankljiva organizacija dimnikarske službe ali bolje pomanjkanje dimnikarjev. Kakšno vlogo igra pri tem prav ta burja, pove najbolje dejstvo, da je bilo največ požarov v prvih treh mesecih letos in sicer 113 (od 135).

Nadalje kaže statistika, da je vse več požarov, ki so posledica sežiganja suhe trave v zgodnjih pomladanskih mesecih. Ker ljudje pri tem niso dovolj skrbni, se sežiganje trave marsikje spremeni v gozdni ali celo kak drug požar. Organi požarno-varnostne službe ob tem poudarjajo, da uničujejo čenje površin s sežiganjem če tisto malo humusa, kolikor ga je na kraških tleh, in se zavzemajo za to, da se sežiganje trave s predpisom načelno prepove.

Statistika o vzrokih požarov pove, da se je treba resno lotiti načrtne vzgoje ljudi ter izboljšanja požarno-varnostne in obenem dimnikarske službe, zlasti v obmorskih mestih in občinah. To mora priti do izraza tudi v postavitvi občinskih proračunov in te

Tobak tudi v Slov. goricah

Gojitev tobaka se je letos lepo uveljavila tudi v nekaterih krajih v Slovenskih goricah. Okolici Lenarta so nekateri napredni kmetovalci dosegli letos zelo lepe uspehe. Vse to je predvsem posledica opaziti tudi vedno večje zanimanja za gojitev jasodivja. V splošnem prevladuje težnja, naj bi jasodivje izpodrinilo samorodnico. Prvi poskusi so že dali lepe uspehe. Vsekakor čaka pri tem kmetijske zadruge zelo odgovorna in hvaležna naloga.

Elektrifikacija

V nekaterih krajih v Slovenskih goricah je opaziti v zadnjem času vedno več zanimanja za elektrifikacijo. V dolinskem področju okrog Zg. Stavnice bo te dni prvič zasvetila električna luč. Tudi v sosednjih vaseh Bačkova, Nasova, Jankova in Lešani bodo v kratkem dobili elektriko. Tako bo počasni tudi pri nas vedno manj takih vasi, kjer bo treba še svetiti s petrolejkami.

V lenarški občini bodo praznovali

V naši občini bomo 8. oktobra že tretjič praznovali občinski praznik. Prireditve bodo zelo slovesne in dobro pripravljene, saj dela poseben pripravilniški odbor že več mesecev. Glavni poudarek bomo dali razstavi dokumentov in drugih gradiva iz NOB. Verjetno bomo priredili tudi kmetijsko razstavo. Zelo pestna bo kulturna del, saj bodo sodelovala skoraj vsa kulturno-prosvetna društva v občini.

Kaj pravite?

Sem v službi pri obratu podjetja »Agroindus« v Zalogu, medtem ko ima podjetje sedež v Ljubljani. Ko sem na podlagi pismene prošnje na posebnem obrazcu zaprosil železniško postajo v Ljubljani za mesečno vozovnico za prevoz iz Ljubljane v Zalogo, so mi prošnjo zavrnili, ker je bila izkaznica na odgovarajočem mestu žigosana z žigom »Agroindus-Ljubljana«. Vrnil sem se v podjetje in zahteval žig, v katerem je tudi ime kraja, kjer sem dejansko zaposlen. Uničili so prejšnji žig in dali novega »Agroindus-Ljubljana, obrat Zalogo«. To sem prinesel uslužbenki na železniško postajo v Ljubljani, ki me je ponovno zavrnila z izgovorom, da v žigu ne sme biti omenjeno mesto Ljubljana. Menim, da uprava podjetja vendar mora imeti žig, kot ji narekuje dolžnost, kajti uprava je, kot sem že omenil, v Ljubljani, obrat pa v Zalogu. Zaradi tega žig mora vsebovati oba kraja, ki prihajata v poštev pri poslovanju podjetja. Morda pa bi moralo podjetje naročiti poseben žig po želji železniške uslužbenke? Kaj pravite? Stefan Bele, Ljubljana

Otroci so tekmovali

Nad 500 ljudi se je ogledalo v Novi Gorici tekmovanja otrok z otroškimi vozili. Nastopilo je okrog 40 čebičanov in pionirjev. Tekmovali so s skiroji ter malimi in srednjimi otroškimi kolesi. Temovanje je pripravilo turistično-olepševalno društvo v Novi Gorici in obdarilo vse tekmovalce z bomboni. Najboljši so prejeli še posebne nagrade. Številni gledalci so imeli precej veselja nad tem otroškimi tekmovalcem, ki je bilo zelo iskreno in prisrčno. —JP

Upravni odbor podjetja

»Avtopromet« in mehanične delavnice, Ljubljana, Savska cesta
razpisuje mesto:
RACUNOVODJE
Pogoji:
1. ekonomska fakulteta s 5-letno prakso ali popolna srednja šola s 8-letno prakso, kot samostojni računovodja;
2. nepopolna srednja šola s 10-letno prakso in najmanj 5 let na vodilnem položaju.
Nastop službe takoj ali po dogovoru.
Plača po tarifnem pravilniku.
Pismene ponudbe z življenjepisom in navedbo dosedanjega službovanja je dostaviti osebno upravi podjetja do 20. septembra 1956.

OSNOVNI PREDPIS ZA VAŠO LEPOTO

Mladostno sveže negovana koža!

Na soncu in vetru negujte svojo kožo z Nivea kremo — in to redno. Močnejšo zaščito daje Nivea-Ultra-Oel.

Redna Nivea nega brani Vašo kožo pred izsušenjem ter jo napravi prožno in baržunasto mehko.

Baržunasta koža je moškimi zelo simpatična — samo Nivea krema vbuja koži soroden Eucerit

NIVEA CREME

Soška dolina s svojim rokavom — Korintsko dolino — in z globoko zasekanim gorskim sedlom Predelom (1156 metrov) med vzhodnimi in zahodnimi Julijskimi alpami omogoča najkrajši prehod iz pokrajini srednje in severne Evrope na jug — na naš Jadran. Poleg tega je posebnost gornjega Posočja še svojstvena klima. Globoko v osrčje Julijskih alp zasekane doline z nizkim nadmorskim dnom (Most na Soči 179 metrov, Trenta 622 metrov) nihajo po dolini Soče ter prek Furlanije po dolini Nadilže tople zračne gmote. Na tem, sorazmerno majhnem koščku zahodne Slovenije, se srečujeja in spajata mehki vpliv sredozemske klime in sveži dah alpskega podnebja, kar ustvarja svojstvene vremenske razmere in iz izrednega pomena za turizem.

Izredna raznolikost tal z ogromnimi relativnimi višinami, ki se menjavajo od skoraj obmorskih nižin do najvišjih vrhov naše države in edinstvene vremenske razmere, kakršnih nima nobena druga slovenska pokrajina, uvrščajo Tolminsko med naša najpomembnejša turistična področja, zaradi svojstvene klime, pa ta košček naše domovine sploh nima tekmeča!

Tod je nakopičenih toliko naravnih lepote, in čudes, kakor malo kje drugod, krasi pa jih še čudna žila Primorske — Soča. Njena modrozelena barva je brez primere. »Se vedno trdnina, pravi sloviti planinski pisatelj in alpinist svetovnega slovesa dr. Julij Kugy v neki svoji knjigi, da je Soča najlepša evropska reka.«

Kot smo že omenili, so značilnost Tolminske globoko vrezane doline z nizkim nadmorskim dnom. Zaradi vpliva tople sredozemske klime je tod v dolini Soče več dežja in manj snežnih padavin kakor v bohinjski al

Pokrajina ob zelenomodri reki

gornjesavski dolini. Zaradi tega so glavne soške dolinske ceste manj zasnežene in vse zimске mesece prehodne za avtomobilski promet. Iz teh dolin se skoraj povsod pno strma pobočja. Po njih pa se razprostirajo sredozemske in visokogorske planote — prostrana pobočja z rahlo naklono in široko oblikovana gorska sedla. Ker je gornje Posočje eno največjih padavinskih področij srednje Evrope, zapade v višjih legah dosti snega. In tako dobimo zanimivo nasprotje, svojstveno samo Tolminski, ki pa v polni meri govori v prid zimskemu športu — smučarstvu.

Nad kopnimi cestami so v vršinskih razlikah od 500 do 1500 m razgrnjena prostrana smučišča Vojškega, Livškega sedla z edinstvenimi smučarskimi tereni na pobočjih Kuka in Matajurja, idealna smučišča krnske visokogorske planote, ki se razprostirajo severno od Krna prek Krnskega jezera pa tja do Bogatina nad Komno, s katero predstavlja ta planota pravo »obljubljeno deželo« našega smučarstva. Nad Trento je skoraj isti višini kot nad Kranjsko goro razgrnjeno visoko snežno sedlo Vršič, nad Zadnjico neprekinjeni smučarski alpski svet okoli Triglavu in Hri-baric, nad Bovecem pa so v nadmorski višini od 2000 do 2500 metrov razgrnjeni rahlo valoviti Kaninski podi — smučarski tereni, kateršne je redko kje najti in so zasnežene še v pozno pomlad.

Ker sta si na Primorskem obmorsko in gorsko področje zelo blizu, je mogoče, da se izmenjavajo turisti do morja v gore in obratno v najkrajšem času. Tako v eni kot v drugi smeri uživajo čarjari lahko v enem dnevu lepo lepote morja, kraških znamenitosti in alpskega sveta. Vse to so odlike, ki gornje Posočje močno usposablja za turizem.

Severna vrata, obmejni blok na Predelu, so danes na široko odprta turistom iz pokrajini srednje in severne Evrope. Ker imajo tod kot smo že omenili, najkrajšo pot na naš Jadran, se je bodo v bodoče prav gotovo vse bolj in bolj posluževali. Z urejenimi odnosi z Italijo so se odprla tudi južna vrata Posočja prebivalstvu Trsta, Gorice in obmejnih krajev sploh. Tamkajšnji prebivalci, samo Trst in Gorica jih imata približno 400 tisoč, si prav gotovo želijo v vročih poletnih mesecih svežine gorskih krajev. In prav gornje Posočje jim je najbližje. Zračna razdalja med Trstom in Triglavom je le 80 kilometrov, Gorica pa je kar za 30 kilometrov bližja. Ljudje iz teh krajev so vedno radi obiskovali Tolminsko, zato jo bodo sprav takoli ali pa še bolj tudi v bodoče, če jim le bomo nudili vsaj tisto najnujnejše, kar si letovišar želijo.

Poletna turistična sezona v gornjem Posočju traja le dobra dva meseca. Zaradi tega bo treba nujno misliti tudi na razvoj zimskega turizma, saj so tudi za tega, kot smo že omenili, dani prav vsi pogoji. Da bomo te kraje usposobili tudi za zimski turizem, pa bo treba še marsikaj storiti. Pogoj so nedvomno žičnice,

Soča pod Trento

ki jih bo treba zgraditi vsaj v najbolj vabljiva področja. Pa tudi sicer bomo morali za nadaljnji uspešen razvoj turizma zgraditi še vrsto objektov in naprav, ki turistom omogočajo in lepejšo bivanje v kraju ter uživanje naravnih posebnosti. Nasproti naravnim pokrajinskim posebnostim stojijo tehnično-turistični inventar gornjega Posočja skoraj popolnoma na tleh. Se vedno ni tu nobenih večjih in udobnejših gostišč, nobenih urejenih javnih kopalšč, parki so le molozidelnih, komunikativne naprave so pomankljive itd. O vsem tem bo treba v bodoče res pridno razmišljati. —E.

Pogled na pogorje Kanin: nad Bovecem

Slovenski plavalci na poti naprej

Se nobeno državno prvenstvo v plavanju ni bilo po krizi, ki je hromila slovenski plavalni šport, tako uspešno kakor prav, če omenimo. Leč, uspešni nastopi in rezultati slovenskih tekmovalcev so začeli pot, ki bo slovenske plavalce zopet privedla tja, kjer so že nekoli bili. Ze prvi nastop znanj ože domovine v letošnji sezoni nas je navdušil. Precej okrnjena ekipa Kranjskega Triglava se je z ena od domačih tekmovalcev državnim prvaka Brinovec. In pri tem so bili pred Triglavom samo obmojski klubi, kar pomeni hkrati, da je bil tako najboljši med klubi iz notranjosti države.

Na seniorskem državnem prvenstvu so Slovenijo zastopali ZPK Ljubljana, PK Brank in PK Triglav. Z malo znanimi strohom so se mladi tekmovalci spustili v hudo borbo z bleščetimi imeni iz jugoslovanske plavalne lestvice. Toda tako uspešnega povratka niso pričakovali niti največji optimisti. Postavili so kar 21 novih slovenskih rekordov, od tega je Triglav in 5 ZPK Ljubljana. Zdi se, da je to eden, eden primer v zgodovini slovenskega, pa tudi jugoslovanskega

RADNIČKI - OLYMPIA

Drvi ob 20. uri bo na igrišču pod Celinovim gradom prvenstvena košarkarska tekma XIV. kola zvezne lige med Radničkim iz Beograda in domačo Olympijo. Predtekma se bo začela ob 18.30.

KOSARKA

Svoboda že prvak?

V nadaljevanju I. slovenske košarkarske lige je mesto ljubljanske Svobode po lepi igri prvotnega Odreda 32:31. Igralci Svobode so tokrat ugrabili boljšo taktiko, ki jim je zagotovila zaslužen uspeh, obenem pa imajo zdaj vse možnosti za osvojitve prvga mesta, kamor so se že uveljavili. V zadnjem kolu bo Svoboda igrala še z moštvom Parizana iz Domžal.

Ekipa Svobode tekmuje letos prvič v tej ligi, zaradi česar je njen uspeh pomembnejši. V ligo so prišli fantje z željo, da se obdržijo v ljubljanski svetovni državi, se se znašajo na vodilnem mestu. To je najboljši primer, kaj vse se da doseči z marljivim in sistematičnim delom.

Svoboda ima kar dobro zaledje, delavoljne funkcionarje in igralce, ki se z vso ljubeznijo odločajo svojega kluba. Če bodo šli višji na tej poti naprej, bomo v ljubljanski svetovni državi, ki jo novo močno košarkarsko središče. Bogdan.

Konec tedna bo v Bukaresti velik mednarodni atletski miting, na katerem bo nastopilo tudi več jugoslovancev. V romunsko glavno mesto potujejo Marjanovič, Gajič ter atletine Stamejčičeva, Kuzova, Slomnikova, Kaluševičeva, Usenkova, Kotušova, Dabovičeva, Sikovičeva in še nekatere. Napovedane je tudi nastop treh ameriških atletov, ki bodo v skoku ob palici, svetovnega rekorderja Williamsa v teknu na 100 m in skakalca Sheltona.

Hokejski klub Ljubljana obvešča svoje člane, da bo v četrtek, 13. t. m., ob 18.30 obvezen sestanek na drsališču, nato pa bo trening.

Konjske dirke v Ljutomeru

V organizaciji Kluba za konjski šport so bile v nedeljo na novourejenem dirkališču v Ljutomeru jesenske konjske dirke, ki so se jih udeležili najboljši murosolski konjerci. Skupno je tekmovalo 39 konj. Organizacija dirke, ki je bila pod vodstvom izkušnega organizatorja Franca Skuhala, je bila zelo dobra. Proga je bila odlična in šteje med najboljše v državi. Doseženi so bili zelo dobri časi in murosolski konjerci z velikim optimizmom pričakujejo dvojni Slovenija Hrvaška, ki bo prihodnje nedeljo v Zagrebu. Rezultati: enovprezna Handicap vožnja za 3-letne kasaške konje, proga 2009 m: 1. Fistra (Slavič Ludvik, Grab) z dodat. kom 200 m: 1.35.2. Enovprezna heat vožnja za 4-10 letne kasaške konje, proga 1699 m: 1. Lušana (Seišen Joško, Veržel) dodat. kom 200 m: 1.25.5. 3. Prvenstvena vožnja za 2-letne konje, proga 1699 m: 1. Piemenit (Slavič Alojz, Bunčani) 1.42.9.

Druga heat vožnja: 1. Galka (Galunder Franc, Veržel) dodat. kom 200 m: 1.28.4. Enovprezna heat vožnja za 3-10 letne kasaške konje, proga 2000 m: 1. Rožica (Jurež Alojz, Ljutomer) 1.34.7. tretji heat: 1. Perna (Spindler Alojz, Bunčani) 1.22.5. Šestpanska ocena za heat: 1. Perna 5 točk, 2. Galka 7 točk, 3. Lušana 8 točk. Teložilni handicap: proga 2000 m: 1. Lotte (Paldauf Alojz, Vučja vas) 1.43. Dvovprezna handicap vožnja za

Svetovno prvenstvo v Odbojki Jugoslovani že zaigrali

Pariz, 11. sept. Kakor smo na kratko objavili, je jugoslovanska odbojarska vrsta v VII. kolu izgubila se srečanje proti šestemu nasprotniku, in sicer proti posebno nevarni Kitajski z 1:3 (9:15, 14:16, 15:16 in 9:15). Jugoslovani so po tem porazu zaigrali zadnje upanje, da bi se plasirali v vrhni del tabele. V ostalih dveh kolu bodo zadelci se na Francoze in Poljake, kar pomeni praktično, da skovaj nimajo možnosti za še kakšen uspeh. V najboljšem primeru bi se utegnili dovesti mesto ZPK in 10. mesto Triglava in, kdo ve kakšen uspeh. Toda, če dostavimo, da je bilo to prvenstvo eno najkvalitetnejših in da je Triglav nastopil z oslabilo žensko ekipo (brez Vukovičev), se bodo s to trditvijo zadovoljili tudi največji skeptiki.

Po vsem tem torej lahko z optimizmom zremo v prihodnost slovenskega plavanja. Vsi ti rezultati so plod vestnega, toda žal kratkega treninga. Če pomislimo, da imajo obmojski klubi stanzone in s tem tudi možnost treniranja vsaj tri mesece dlje kakor Slovenci, ne glede na to, da imajo nekateri tudi že zimsko bazeno (Bled, S. Split), tedaj so ti uspehi mladih Slovencev tem pomembnejši. V Zagrebu in na Reki sta bazena v gradnji in bomo hoteli priti prav do vrha jugoslovanskega plavanja, bomo morali prisluhniti trenerjem in tekmovalcem, ki že tako dolgo kličejo na pomoč, približno takole: »Dajte nam zimске bazene!«

NOVI SLOVENSKI REKORDI:
Člani: Goršič (ZPK) 800 m 10: 37.8; 1000 m 13:24.6; 1500 m 20:20.9; mladinci: Brinovec (T): 200 m 1:22.2; 800 m 10:49.8; 1000 m 13: 30.8; 1500 m 22:25.7; pionirji: Brinovec (T) 100 m 1: 07.6; 200 m 2:28.2 (državni rekord); mladinec in mladinke: Končič (T) 100 m metulček 1:23.2; 100 m c. 1:15.8; 200 m c. 2:31.8; 400 m c. 5:50.0; Tominec (ZPK) 200 m pr. smo 3:10.2; pionirke: Colnar (T) 100 m c. 1:20.7.

Boljšemu zmaga — slabšemu nauk

Zadnje tedne je bilo pri nas dosti pisanja o veslanju: prevenc za tiste, ki jim je šport napoti, in premalo za tiste, ki so doživeli nepozabne osmerce blejskega evropskega prvenstva. Edini dirka moški osmercev ne nikoli ne spomina človeku, ki jo je ob blizu doživljal, veličastno lepa borba 48 vesel, 6 posadak, in vsaka od njih je bila skladno uglasen orkester moči, mišic in zagrinene volje do zmage. Vsako spomlad se v Angliji pomerita oksfordski in cambridžski osmerci in to borbo pride gledat na sto tisoče ljudi. Če pa pomislimo, da se v naši državi plasiral v blejski final, tedaj se nam zazdi tekma obeh univerzitetnih osmercev v primeri z nivojem tekem na Bledu ko vaški duet ob izbršenem komornem orkestru.

Mislil, da Bled dolgo ne bo pozabil tega prvenstva, njegovi udeleženci pa Bleda ne, tega ljubkega Bleda, kjer se tako lepo počutimo. Bled, kjer se tekme odliš s predalčnimi stenami, ki so bile grajene žele v prvi dobi zlate, k. k. konjunkturi in ki se zdaj, da se kličejo gostje, lebeže predalčnega Gaste, pa prek tipično gorenjskih kmečkih hiš do modernih hotelov z neonsko razsvetljavo, Maršiču bo žal ostal v neprijetnem spominu tudi srečanje s Bled, kjer sem prvič videl tuje, da so sami kupovali kruh pri peku in salamo pri mesarju.

POCASTIVEL SPOMINA JADRALCA
MILANA BORISKA
Te dni je bila obletnica tragične smrti pokojnega jadralka, jugoslovanskega prvaka Milana Boriska. V njegovem rojstnem kraju so člani ljubkega blejskega društva »Milan Boriska«, priredili na njegovem grobu žaino komemoracijo, ki so se udeležili ljubljanski in drugi športniki. Predsednik ljubljanske Aerokluba Jože Nejedly je prikazal Milanova športne uspehe in zasluge za razvoj jugoslovanskega jadralskega športa.

Iz Vršca, kjer je sedež jugoslovanskega športnega jadralskega društva, je prišla v Ljuto skupina jugoslovanskih jadralkov, ki se je poslonila na grobu svojega vzornika, k spominski plošči na Milanovi rojstni hiši pa so položili venec. Žaino komemoracijo so priredili jadralki iz vseh krajev Jugoslavije tudiv Vršcu, kjer je središče jugoslovanskega jadralskega društva. Na komemoraciji so delovali komandanti jugoslovanskega jadralskega letalstva Paje Crnjanski ter Milanovi nekdanji tovarši in znana jugoslovanska jadralska rekorderka in padalka Cveta Klančnikova iz Ljubljane. J. Z.

Zmamec je bil šestni na 200 m klasično, na 200 m metulček pa mu ni uspelo preriniti se med prvostorico jugoslovanske elite. Mimogrede rečemo, pa je dvakrat premagal svojega tekmeča Poljansko (ZPK), ki mu očitno morskova voda ni pogodila.

Po sedmih letih smo v štafeti 4x200 m crawl spet zabeležili rezultat pod 10 minutami. To je uspelo Triglavu in Ljubljani vsakakor slednjemu izdatneje. Morda bo kdo ugovarjal, če da zaš za dobro znane plavalce. Ze v prvi točki bi se kmalu zgodilo nekaj presenetljivega. V disciplini 100 m metulček je Kranjska Barba, Končičeva odlično startala in s krasnim slogom navdušila vse. Na cilju ji je le za las uslo prvo mesto in tako je bila druga z enakim časom kot znakovalka, strokovnjaki so bili mnenja, da ima največ možnosti zaplavalji kot prva Jugoslovanka pod 1:20, kar bi bil že rezultat evropske znanke. Sploh je bila ta disciplina za Slovence najuspešnejša, saj smo imeli v njej kar tri v finalu Horvata (ZPK) je bila tretja, Tominec (ZPK) pa šesta. Skoda, da je bila kar za to disciplino tudi tekma na 400 metrov crawl, kjer je zopet nastopila Barba, ki bi se bila po času predtekmični plasirala na tretje mesto. Taka pa je bila pač fšestal Lep uspeh se je nasmejal tudi Sonji Tominec (ZPK), ki je pripelala druga v disciplini 200 m pr. smo.

Moški niso posegli v borbo za tako visoka mesta, vendar so tudi njihovi uspehi dovolj pomembni. Na prvem mestu je bila omeniti Lada Brinovec (Triglav), ki je postavil nov pionirski državni rekord na 200 m crawl in se tako kot edini Slovenec vpisal v listo državnih rekordov. Upajmo, da zdaj ne bo ostalo samo pri tem pionirskem rekordu! Zelo dobro sta se držala tudi Andrej Goršič (ZPK) in Lado Zrimšek (Triglav). Prvi se je plasiral v najtežji disciplini (500 m crawl) na šesto mesto in enako na 100 m hrbtno, čeprav smo tu računali na več.

VIII. kolo: Francija: Jugoslavija 3:1 (15:9, 4:15, 15:13, 17:15); CSR: ZDA 3:0, Bolgarija: Madžarska 3:0.

ob istem času in imajo dovolj časa za skupen trening. Med pogovorom sem ga poprašal tudi za mnenje o nekaterih drugih vprašanih v zvezi z veslanjem. Povedal mi je, da imajo v Italiji okrog 150 veslarskih klubov in da štejejo kakih 800 veslancev, ki resno trenirajo. Letu 1952 je odšla starejša generacija in začeli so morali znova. Danes nastopa novi rod, ki je tedaj začel veslati. Po mojem mnenju traje življenjska doba veslača približno 6 let, potem pa se organizem nekako izčrpa, pretruditi in mišice niso več tako prožne. Najidealnejša starost za vrhunsko tekmovalca v tem športu je 24-25 let.

Zadnja leta smo se tudi zavedli, kolikšne važnosti so dopolnilni športi, zato sedaj nastajajo vsakiho redne italijanski žolni prišli v finale, morda ga je navdajala skrb, kako bodo vozili, njegovi fantje na zaključnih tehnikah popoldne tek, ki je veslač se mi je torej najlepša prilžnost, da dohim odgovor na vprašanje, ki že dolgo

VZEMIRJA
mnoge veslače in tudi mene samega: ali ni morda v moštvo Moto Guzzi toliko profesionalizma, saj tovarna slovesnih motociklov nedvomno mnogo prispeva k razvoju veslaškega kluba, ki nosi njeno ime. Prišel sem kar z javno besedo na dan Ing. Moretti mi je odgovoril: »O kakem profesionalizmu pri Moto Guzzi je vsaka beseda odveč, iz preproste razloga, ker so vsi veslači zaposleni in tovarni polne ure kot vsi ostali in si torej služijo kruh s svojim delom. Pač pa je res, da istoimenski klub dosega večje uspehe zaradi tega, ker vsi kontakto delo

VAŽNO ZA OBISKOVALCE ZAGREBSKEGA VELESEJMA!

Znatno smo znižali cene kvalitetnim

Narta

kolonjskim vedam

zato naj nas predstavniki grosistične in maloprodajne trgovske mreže pred nakupom kozmetičnih izdelkov zanesljivo obiščejo na našem razstavnem prostoru v paviljonu RG mesto 114.

KOZMETIČNI ODELEK NART A,
tovarne kem. izdelkov ILIRIJA, Ljubljana

Ponovno SMO IZBOLJŠALI kvaliteto Unionskega pivala! Jačje je in še okusnejše! Poskusite ga! Priporoča se PIVOVARNA »UNION« LJUBLJANA

Grosistično podjetje v Ljubljani išče mlajšo moč za KNJIGOVODSTVO, lahko tudi začetnica. Ponudbe z navedbo solske izobrazbe in ostalih osebnih podatkov poslati na upravo Slov. poročevalca pod šifro »Knjigovodska moč«. 6723-A

DIFERENCIAL 7 ton kupimo »AVTOPROMET« KRANJ

Komisija za štipendije pri podjetju Industrija platnenih izdelkov, Jarše pošta Domžale RAZPISUJE

na temelju člena 7, 11 in 27 Temeljnega zakona o štipendijah naslednje štipendije:

- 2 štipendiji za tehnično fakulteto — tekstilna smer,
- 2 štipendiji za ekonomsko fakulteto,
- 1 štipendijo za pravno fakulteto,
- 2 štipendiji za sred. tehn. tekst. šolo — tkalski odsek,
- 2 štipendiji za sred. tehn. tekst. šolo — paraterski odsek.

Prošnjo za podelitev štipendij pošlite na upravo podjetja najpozneje do 20. oktobra 1956, kateri mora priložiti naslednje listine:

- 1. Prepis zadnjega šolskega spričevala,
- 2. Potrdilo o vpisu v šolo (fakulteto),
- 3. Potrdilo o otroškem dodatku ali potrdilo o premoženjskem stanju in
- 4. Potrdilo, da še ne prejema štipendije.

Pri dodeljevanju štipendije imajo prednost sirote iz NOV in otroci staršev, ki so zaposleni v tem podjetju. KOMISIJA ZA ŠTIPENDIJE

Proda po zelo ugodnih cenah: Osební avtomobil »Buick«, 6-sedežni, generalno popravljen v brezhibnem stanju, registriran za leto 1956. Navijalni stroj Schubert Salzer 400 platin. Snovalni stroj Beniger 170 cm. Razpenjalni stroj Moritz Jahr z zaganjači. Kosmatilni stroj 120 cm. Navijalni stroj. Sušilni stroj. Listovke. Statve, 14 kom. Razne utenzilije. Transformator 10 kW. električni motor »Elin« 12 KS. električni motor »Elin« 18 KS. Železni nosilci, prof. I 26. Nadaljnje informacije glede nakupa dobite v podjetju vsak delovnik od 6. do 14. ure.

UPRAVNI ODBOR »HIDROMONTAŽE«, MARIBOR, GOSPOSVETSKA CESTA 86 razpisuje natečaj za mesto: GLAVNEGA RAČUNOVODJA PODJETJA. POGOJI: Ekonomska ali pravna fakulteta z najmanj 10-letno prakso na vodilnem mestu v knjigovodstvu ali ekonomska srednja šola z najmanj 15-letno prakso na vodilnem mestu v knjigovodstvu in ostale kvalifikacije za glavnega knjigovodjo. Nastop službe 1. januarja 1957, po dogovoru pa tudi prej. Pismene ponudbe z navedbo strokovnih kvalifikacij in dosedanjih zaposlitve dostavite Sekretariatu HIDROMONTAŽE, Maribor, Gosposvetska c. 86, najkasneje do 15. oktobra 1956. Ponudbi priložite tudi kratek življenjepis. Vse medsebojne obveznosti se bodo uredile z delovno pogodbo. O rezultatu natečaja bodo vsi zainteresirani obveščeni pismeno.

16 **ABRILITOBELINA** BOBINSKA PISKINA N. OPACIC B. PETKOVIC

Knez Zubkin je imel Natalijo za sposobno in talentirano žensko in cenil jo je in spoštoval kot sodelavca in rivala. Natalija pa je v svoji podzavesti sovražila Zubkina zaradi tega, ker je prispel do svoje moči pred vsem zaradi denarja in plemiškega naslova. Toda premagovala je svoja čustva in ni dopustila, da se preveč razvijejo. Kajti vedela je, da nihče na njegovem mestu ne bi imel toliko kvalitativ kolikor jih ima on in da slednjič vendar koristi ciljem, za katere se bojujeje tudi ona sama.

Skril je telegram iz mize in neopazno namignil Tatjani, naj ne govori o Tvrdovskem.

— Upam, knec, da boste imeli nekaj časa za važen razgovor.

To je bilo najboljšo znamenje, da je Tatjana lahko zapustila možev kabinet. Čeprav je bila predsednik ženskoga društva, ni vedela za zaupne stvari emigracije, ki je niso niti zanimala, ker je bila njena funkcija v ženskem društvu bolj častnega značaja. Tatjana je bila daleč od politike in obseg njenega razmišljanja se je kretal od najnovjših pariških modelov oblek in čevljev do umetniških del, s katerimi bi mogla okrasiti svoje stanovanje.

— Na razpolago sem vam, draga prijateljica.

Ta prirojena galantnost ji ni ugajala, toda znala se je tako obvladati, da jo takšne malenkosti niso motile.

Znano vam je, da so člani moje organizacije, ki so bili poslani v Sovjetsko zvezo z uspehom izvršili svojo nalogo. Gotovo ste čitali v časopisih o atentatih v Petrogradu in Kijevu in o vlaku ki je v bližini Moskve zletel v zrak. Mislim, da je takšna aktivnost patriotska naloga in da se nam bo edino na ta način posrežilo v Rusiji zopet vzbuditi vero v možnost obnovitve carizma. Zaradi tega je vsak naš človek,

ki ga pošljemo v Rusijo, vreden več kot sto ali pa tisoč kavarniških strategov na Dunaju, ki bi hoteli imeti in uživati vse časti zmage, toda ki ne želijo žrtvovati niti najmanjšega deleža svoje osebne udobnosti za našo skupno stvar.

Govorila je energično in videti je bilo da je razočarana, ker je večje število članov društva skavtov, izgovarjajoč se na različne načine, odbilo pot v Rusijo. Prišla je h knezu Zubkinu, da bi zahtevala njegovo pomoč. On je slutil za kaj gre, a želel je slišati vse njene zahteje in razloge.

Po načrtu, katerega smo napravili v društvu skavtov že lansko leto, bi morali že sedaj pripraviti novo skupino, ki bi jo poslali v Rusijo. Toda do zdaj je pristalo samo pet članov društva. Navajajo različne osebne in družinske razloge, izmišljajo nemogoče vzroke; toda v bistvu je to samo egoizem, in je postal močnejši od patriotskih čustev in človeške časti, in pa najnavadnejši strah za lastno eksistenco in življenje. Prišla sem prav zaradi tega, da bi pomagali s svojo avtoriteto in sem prav zaradi tega, da bi pomagali s svojo avtoriteto in Upam, da bom v društvu skavtov našla vsaj še pet mladeničev ali pa deklet. To pomeni, da jih moramo najti v društvu oficirjev in v društvu ruske mladine vsaj deset. Največja težava je v tem, ker se ne smemo nasloniti na vsakogar. Moramo najti zaupljive ljudi, ki pa morajo biti istočasno tudi sposobni za naloge, ki jih čakajo. Te dve lastnosti imajo redki.

V načelu bi vam lahko obljubil, da bom našel deset ljudi, ki bodo pristali oditi ilegalno v Rusijo. Toda, ne vzamem nobene osebne odgovornosti za njihovo zadržanje in stališče od tistega trenutka dalje, ko jih boste sprejeli vi »pod svoje okrilje«.

Nisem nameravala zahtevati od vas kaj takega. Verjamem, da boste izpolnili obljubo v desetih dneh.

Mogoče tudi poprej. Želel bi samo nekaj pripomniti. Zdi se mi, Natalija, da vi z oziroma na ilegalno udejstvovanje podcenjujete druge oblike aktivnosti. Na vsak način ima ilegalno delo v Rusiji velik pomen, toda naše politično delo v organizaciji je tudi zelo pomembno. Osvoboditve Rusije ni mogoče doseči samo z lastnimi silami. To je jasno in očitljivo in zato ni potrebno biti nikakšen realist. Moramo stalno proučevati odnose sil v širšem, evropskem in mednarodnem merilu in vezati svoje akcije s tistimi velesilami, ki so lahko dobri zavezniki, ki nam nudijo pomoč, in ki so tudi zanesljive predstraže, za katerimi lahko napredujejo naše sile.

Mogoče je tako kot vi govorite, toda dokazi in junaštva se izkažejo najbolje tam, kjer je življenje v neposredni nevarnosti.

V tej kratki polemiki se je nazorno očrtala razlika v njihovih pogledih. Knez Zubkin je bil politikant in demagog, ki je koval načrte o mednarodnih in diplomatskih potezah, Natalija pa je bila pristaš discipliniranega boja in terorističnih akcij.

Nikoli se ne bova strinjajala, zdi se mi le, da bi vendar morali bolj spoštovati razum kot čustva.

Predno odidem, bi vas prosila za eno uslugo. Na Dunaj je prispel neki ruski emigrant, ki je do sedaj živel v Bukarešti. Piše se Aleksander Smirnov. Zdi se mi soliden človek in aktivno bo delal v našem gibanju. Sedaj je še brez zaposlitve in brez stikov. Ali ste pripravljene seznaniti se z njim in eventualno ga priporočiti kakšni firmi, ki rabi trgovske potnike?

Aleksander Smirnov? Nisem še slišal o njem. Lahko ga pa pri prvi priložnosti pripeljete. Videli bomo kaj bi se moglo napraviti.